

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 87)

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/487)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1094/3068

7.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.6.1999 tarihinde kararlaştırılan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Çağımızda terörizm ve ekonomik suçluluk yanında batı ve özellikle İtalyan hukukunda (Mafya tipi örgütlenme) olarak da adlandırılan "çıkar sağlamaya yönelik suç örgütleri", kamunun barış ve sükununu esaslı biçimde ihlal eden, kamu otoritesini çok yakından meşgul eden, devletleri gerek maddi ceza hukuku gerekse usul hukuku bakımlarından yeni ve istisnai kurumları meydana getirip uygulamaya zorlayan hukuk ihlalleri olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu sebeple, batı ülkelerinde ve özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde organize, örgütlü suçluluk olarak da isimlendirilen örgüt suçluluğunu cezalandırmak ve kişileri bu gibi eylemlerden caydırmak üzere özel kanunlar meydana getirilmekte ve bazı ülkeler suçların tanımını genel ceza kanunu içerisinde yapmakta ve usul hükümlerini gene genel ceza yargılaması usulü kanunlarının ilgili maddelerine yerleştirmekte veya mükerrer maddeler kullanma yolunu tutmaktadırlar.

İceralarında, çok kere, terörizm suçlarında olduğu gibi, cebir, şiddet, yani zor, tehdit, korkutma ve yıldırma yolu tutulan örgütlü suçlar özellikle manevî unsur ve yönelinmiş hedef, amaç itibarıyla terörizm suçlarından ayrılmaktadırlar. Gerçekten örgütlü suçlarda hedef, terörizmde olduğu gibi yakın amaç olarak kamu düzenini ağır biçimde ihlal ile asıl amaçlara ulaşma yolunu açmaktan ibaret bulunmayıp, haksız menfaat, çıkar elde etmektir; Çıkarı elde etmek üzere örgütlenilmekte ve zor ve tehdit unsurlarını oluşturan suçlara başvurmak suretiyle mağdurları yıldırıp çıkar sağlanmasına ulaşılmaktadır. Bu amaç yanında toplum içinde kanun dışı ticareti teşkilatlandırarak fuhuşu istismar etmek, kadın ticaretini örgütleri için bir tekel haline getirmek, uyuşturucu madde trafiğini yönlendirmek ve böylece dünya gençliğini korkunç etkisi altına almış bir afetin yaygınlaşmasını sağlamak ve belki de hepsinden kötüsü, bir kısım kamu görevli ve hizmetlilerini ifşaf ederek bu gibi kanunsuzlukların içine alıp ortakları haline getirmek, rüşveti genelleştirmek, çek, senet tahsil etmek, zorla borç senedi imzalatmak gibi uğraşlar çıkar amaçlı suç örgütlerinin kanunsuz uğraşlarının başında gelmektedir. Bazı ülkelerde bu tür örgütlerin, daha da ileri giderek siyaseti bile yönlendirmeye cür'et ettikleri, kamu görevlilerinin seçimle işbaşına geldikleri hallerde, seçimleri türlü yollarla et-

ki altına almaya çalışarak istedikleri kişilerin görevlendirilmeleri hususunda çaba gösterdikleri gözlenmektedir.

Elde ettikleri çıkarların büyüklüğü nedeniyle bazen suç örgütlerinin uğraş alanlarını parselledikleri ve birbirlerinin nüfuz alanlarına müdahale ettikleri, bunun sonucu olarak toplumu son derece rahatsız eden silahlı mücadelelere giriştikleri görülmektedir.

Böylece nitelikleri hakkında kısa bilgi verilen örgütlü suçlarla genel ceza hukuku ve usulü kuralları ve Devletin mutad teşkilâtı ile mücadelenin çok zor olduğu ve hatta bazen olanaksız bulunduğu, yabancı ülkelerin geçirdikleri deneyimler sonucu anlaşılmuştur. Bu suçların failleri elde ettikleri büyük çıkarları da kullanarak, yakalanmamak için her türlü yola başvurmakta, kolluğu çürütmekte, zabitanın sahibi olduğu bütün teknik araçların da fazlasından yararlanabilmektedirler. Bir yazar örgütlü suçlarda tespit edilip cezalandırılabilen fiillerin adeta aysberg'in su üstünde kalan kısmı oranında bulunduğunu ifade etmektedir. Örgütlü suçlar üzerinde geniş bir araştırmayı yürüten bir Alman Kriminoloji Enstitüsü, Almanya da çalışan 31 Türk iş adamından hepsinin örgüt suçlarının mağduru olduklarını ve yıldırma, korkutma ve sindirme yoluyla adı geçenlerden örgütlerin sürekli olarak haraç aldıklarını belirlemiştir.

Toplumsal yönden bu derecede kötü etkileri tespit edilmiş bulunan örgütlü suçlara karşı devletlerin üç suretle tepki gösterdikleri gözlemlenebilir.

1. Maddî ceza hukuku alanında yeni hükümler getirmek: Suç işlemek için teşekkül kurmak dışında, çıkar elde etmek amacıyla kurulmuş suç örgütlerini ayrıca tanımlayarak bu nevi teşekküllerin işledikleri suçlar yanında sırf örgüt sebebiyle mensuplarını ağır müeyyidelerle cezalandırmak, suçlardan mahkum olanlar hakkında erteleme, cezayı tedbire çevirme gibi kurumları uygulamamak, şartla salıverilmeyi çok daha sıkı kayıt ve koşullara tabi kılmak ve malikuların cezasını özel infaz rejimlerine göre çekmelerini, böylece cezaevinden adeta suçluluk şirketini işletmelerini, idare etmelerini imkânsız hale getirmek.

2. Usul hukuku alanında yeni ve istisnâî hükümler getirmek: Batılı hukukçular, örgütlü suçların fail, şerik, delil ve emarelerinin, yukarıda açıklanan nitelikleri dolayısıyla meydana çıkarılmalarının çok zor olduğunu ifade etmekte ve dolayısıyla istisnâî bir takım araştırma usullerinin tesisini, görevlilere yeni yetkiler verilmesini sağlayan hüküm ve esasların tespit edilmemesi halinde hiçbir netice alınamayacağını ve sadece cezaları artırmak yoluyla bir sonuca varılmayacağını açık ve seçik olarak ifade etmektedirler. Bu nedenle örgütlü suçların fail ve şeriklerinin, bunlara yataklık edenlerin, işlenen suçlara ait delil ve emarelerin ele geçirilmesi ve tespiti bakımından etkin yeni kurum ve araçlar, yetkiler tesisi suretiyle suçla mücadelede görevli olanlara olanaklar sağlanması uygun görülmüştür. Almanya, İtalya ve Amerika'da tereddütsüz olarak bu yol tutulmuştur. Gerekçeleri aşağıda ayrıca belirtilecek madde hükümlerinde de, özellikle Alman mevzuatı göz önünde bulundurulmuş, ancak Alman ve Amerikan hukuklarında geçerli olan bir kısım radikal tedbirler Kanun Tasarısına alınmamıştır.

Söz konusu soruşturma tedbir ve esasları savcılığa ve kolluğa verilen "iletişimin dinlenmesi veya tespiti", "gizli görevli (ajan) kullanılması", "suç işlediklerinden şüphelenenlerin teknik araçlarla gizli olarak gözetlenmeleri", "tanıkların korunması", "suç işlediklerinden kuşku duyulanlara ilişkin resmî ve özel kayıtların ve bilgisayar içeriklerinin incelenmesi" hususundaki yetkilerden ibarettir. Örgütlü suçlar hakkında, sözü geçen tedbir ve usullerin, insan haklarına ve Anayasanın esaslarına aykırı olmayacak surette düzenlenmeleri suretiyle bu suçlulukla etkin biçimde mücadele edilmesi gerektiği konusunda, başta Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, batı hukukçuları mutabakat halindedirler ve uygulamalar da buna uygun biçimde yürütülmektedir.

3. Örgütlü suçların takip ve soruşturmasında, profesyonelleşmiş, uzmanlaşmış özel mercilerin yetkili kılınması : Maddî ceza hukuku ve usul hukuku bakımından tesis edilecek olanak ve yetkile-

rin başarılı sonuçlar verebilmesi için, sırf bu suçların fail ve delillerini tespit hususunda uzmanlaşmış kolluk elemanlarına, bu suçlarla uğraşacak ayrı bir savcılık teşkilâtına ve gerekli kararları almak üzere de gene uzmanlaşmış hâkimlere ihtiyaç bulunduğu kabul edilmektedir. Almanya da başsavcı bu hususta görevlendirilmiş ve yetkili savci ve hâkimlerin, emniyet müdürlükleri içerisinde yer almaları ve bu suretle gizliliğin korunabilmesi öngörülmüştür.

Bu Kanun Tasarısında yukarıda 1 ve 2 numaralı paragraflarda yer alan hususlar kabul edilmiştir. 3 numara ile belirtilen husus bakımından ise, soruşturma sırasında "hâkim kararlarını" vermek üzere Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesi görevli kılınmış savcılık görevi ise, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığına verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Maddenin, birinci fıkrasında çıkar amaçlı suç örgütlerinin tanımı yapılmaktadır. Suçun maddi unsuru suç işlemek için örgüt oluşturmaktır. Türk Ceza Kanununun muhtelif maddelerinde örgüt karşılığı yerine göre teşekkül, cemiyet gibi terimler kullanılmaktadır. Örgütün Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesinde yer almış bulunan teşekkülden farkı, bir kısım haksız menfaatleri, çıkarları elde etmek amacıyla oluşturulmuş bulunmasıdır. Bu bakımdan suçun faillerinde maddede belirtilen özel kast aranacaktır. Özel kast, doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basım ve yayım kuruluşları üzerinde etkinlik sağlamak, imtiyazların, ihalelerin yahut ruhsatların denetimini elde etmek veya kartel veya tröst yaratmak, madde veya eşyanın azalmasını veya darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını sağlamak, kendisine veya başkalarına haksız menfaat temin etmek, seçimlerde oy elde etmek, yahut seçimleri engellemek kastıyla örgütün oluşturulmasıdır. Böylece örgüt teşkilinin suç olabilmesi için ön şart faillerde, belirtilen biçimde bir özel kastın var olmasıdır.

Böylece özel kastın gerçekleştirilmesi amacıyla kurulacak örgüt, hedefine ulaşmak üzere insanları yıldırma veya korkutma yahut sindirme gücünü kullanarak suç işleyecektir. Yıldırma, korkutma veya sindirme gücünün zor ve tehdit kullanmak yahut kişileri kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında, her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle kullanılması gereklidir. Dikkat edilmelidir ki, yıldırma, korkutma veya sindirme gücü yalnız zor (cebir ve şiddet) veya tehdit kullanma ile değil ve fakat kişileri kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle de sağlanabilecek ve belirtilen maksatlara yönelik olarak her türlü suç işlenecektir. Örneğin, çek-şenet tahsil etmek, şantaj, yağma, yol kesme gibi suçlar örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde bu Kanun hükümlerine tabi olacağı gibi, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun öngördüğü şikâyete tabi suçlar da bu anlamda bir örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde yine bu Kanun hükümlerine göre soruşturma ve kovuşturmaya tabi tutulacaktır.

Çıkar amaçlı suç örgütünün oluşmuş sayılması için, belirli kişilerin yukarıda açıklanan amaçlarla ve gene maddede belirtilen araçlarla birden çok suç işlemek üzere fiilen birleşmiş durumda olmaları gerekmektedir. Maddede belirtilen maksatla müteaddit suçların işlenmesi hususundaki, kast, karar ve hatta plan, suçun temel özelliğini oluşturmaktadır. Yoksa birkaç kişinin menfaat sağlamak üzere Türk Ceza Kanununun 64 veya 65 inci maddelerine göre işbirliği yaparak belirli bir suçu işleyip haksız menfaat sağlamaları halinde bu suç gerçekleşmiş olmaz.

Örgütü kuranlara, yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya üye olmadan bilecek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası, örgüte üye olanlara ise iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilmesi öngörülmektedir.

Örgütün maksadını gerçekleştirmek üzere suç işleyenlere, ayrıca bu suçlarından dolayı, maddenin altıncı fıkrası gereğince verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılabilecektir; Türk Ceza Ka-

nununun 296 ncı maddesinde yazılan halin gerçekleşmesinde de ceza aynı oranda artırılabacaktır. Suçun böylece işlenmesi halinde, suçları fiilen işleyen örgüt mensupları yanında bunların fiillerine Türk Ceza Kanununun 64 ve 65 inci maddelerine göre katılmış bulunanların cezaları da aynı oranda artırılabacaktır. İşlenen suçun cezasına ek olarak, örgüt mensuplarına veya kurucu, yönetici yahut örgütleyici durumunda bulunanlara birinci fıkraya gereğince ayrıca ceza verilecek ve gerçek içtima kuralları uygulanacaktır.

Maddenin iki ve üçüncü fıkralarında örgütte mensup olma veya örgütü yönetme suçunun ağırlatıcı sebepleri yer almış bulunmaktadır. İkinci fıkrada örgütün silahlı olması halinde cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağı belirtilmiş ve ayrıca örgütün silahlı sayılmasını ifade eden yasal bir karineye de yer verilmiştir. Gerçekten örgütün silahlı sayılması için sadece silahların veya patlayıcı maddelerin hazırlanmış yahut elde bulundurulmuş olmaları yeterlidir; kullanılmaları şart değildir.

Üçüncü fıkrada failin memur veya kamu hizmetini gören kimse sıfatını taşıması halinde bir ila ikinci fıkralara göre verilecek cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağı hükmü getirilmiş ve böylece Devlet memuru veya kamu hizmetini gören niteliğinin ayrıca bir ağırlatıcı sebep oluşturduğu belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunların yerine geçen şeylerin ve müsadresi gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü menfaatin Devlete intikali esası getirilmektedir. Bu konuda Kararın Aklanmasını Önlenmesine dair olan 4208 sayılı Kanun hükümleri de uygulanacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında yorum niteliğinde bir hüküm getirilmekte ve yerel olarak nasıl adlandırılırlarsa adlandırılınsınlar, birinci maddede tanımlanan nitelikteki örgütler hakkında madde hükümlerinin bütünüyle uygulanacağı belirtilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında örgüt mensuplarınca veya örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına birinci fıkrada yazılı amaç suçların işlenmesi halinde verilecek cezanın ve Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde yazılı suçun işlenmesi halinde verilecek cezanın artırılması öngörülmektedir.

Maddenin son fıkrasında çıkar amaçlı suç örgütünün eylemlerinin ögölmesi, örgüt propagandasının yapılması cezalandırılmaktadır. Tabii ki, haber niteliğindeki yayımlar suç oluşturmayacaktır. Yayımların örgüt suçunu işleyenlere veya örgütte çıkar sağlamak amacını taşıması gerekmektedir.

Madde 2. - Tasarının 2 ncı maddesinde, Kanunda öngörülen suçların faillerine veya ilgililerine ait telefon, fax, bilgisayar gibi yazılı veya sözlü tüm iletişimin yetkililerce dinlenebilmesi veya tespit edilebilmesi imkânı, belirli şartlarla, tesis edilmiştir. Dinlenecek ve tespit edilecek iletişim, maddenin birinci fıkrasında tüm teknik gelişmeler sonucu üretilecek araçları kapsayacak şekilde tarif edilmiş ve ayrıca tarife tüm iletişim araçlarından da bazı örnekler verilmiştir.

Maddede iletişimin dinlenmesi veya tespiti için öngörülen şartlar şunlardır :

- Haklarında dinleme veya tespit tedbirine başvurulabilecek olanların, Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut suç işlendikten sonra faillere yardım veya aracılık yahut yataklık ettikleri veya edecekleri hususunda kuşku altında bulunmaları,

- İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararların ancak kuvvetli belirtinin varlığı halinde alınabilmesi, yani kendilerine ait iletişimin kontrol edilebileceği kişilerin kanunu ihlal eden suçlarla ilişkilerini ortaya koyabilecek nitelikteki belirtilerin, vakıaların mevcut bulunması,

— İletişimin dinlenmesine veya tespitine Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine hâkim tarafından karar verilecektir. Hâkim karar verirken, herşeyden önce yukarıda belirtilen şartların gerçekleşmiş bulunup bulunmadığını araştırmakla beraber, ayrıca maddenin üçüncü fıkrasında açıklandığı üzere dinleme veya tespit yoluna başvurmaksızın, başka bir tedbirle failin belirlenmesi, ele geçirilmesi yahut suç delillerinin elde edilmesinin mümkün olup olmadığını araştıracaktır. Araştırma sonucu, dinleme veya tespiti başvurmaksızın amaca ulaştırılması imkânının varlığı anlaşıldığında dinleme veya tespit kararı verilmeyecektir.

Dinleme veya tespit için kural olarak hâkimin kararı gerekmele beraber, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da dinleme veya tespit işlemini yapmak veya kolluğa yapması için emir vermek yetkisine sahiptir. Ancak karar olmadan yapılan bu gibi işlemlerin yirmidört saat içerisinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Hâkim uygun görerek gerekli kararı verdiği takdirde işleme devam olunur; karar verilmediği halde ise işleme derhal son verilir. Ancak geçen yirmidört saat zarfında yapılan işlemler geçerliliğini yani hukukî olmak niteliğini kaybetmez.

Maddenin beşinci fıkrası gereğince dinleme ve tespit kararları en çok üç ay sürelidir. Ancak süre her defasında üç aydan fazla olmamak üzere gene hâkim tarafından ve Cumhuriyet savcısının isteği üzerine uzatılabilir. Süre uzatılmadığında ise dinleme veya tespit kararı kendiliğinden, ayrıca bir karar verilmesine gerek olmadan, ortadan kalkar.

Maddenin altıncı fıkrası gereğince, üç aylık süre henüz sona ermemiş bulursa da, gerçekleştirilen dinleme veya tespit işlemleri sonucunda şüpheli ortadan kalkacak olursa, tedbir doğrudan doğruya Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Bu husustaki takdir Cumhuriyet savcısına aittir. Bu gibi hallerde tedbirin uygulanması sonucu elde edilmiş bulunan bütün veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında imha edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

İster Cumhuriyet savcısı doğrudan, ister hâkim kararı üzerine bu kararın infazı niteliğinde iletişimin tespiti istendiğinde, Cumhuriyet savcısının veya Cumhuriyet savcısı adına kolluğun telekomünikasyonda görevli veya böyle hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluş temsilcisinden isteği derhal yerine getirilecektir. Kurum ve kuruluşun bu isteği yerine getirmesi için maddenin son fıkrasında bu düzenleme yapılmıştır.

Resmî veya özel iletişim kuruluşlarının tuttukları ve iletişimin içeriği dışında kalan mevcut kayıtlar, söz gelimi bilgisayarlarda ilgiliyle alakası bulunan tespitlerin Cumhuriyet savcısına alınması için de, yukarıda belirtilen şartların varlığına veya hâkim kararına ihtiyaç vardır.

Madde 3. — Tasarının 3 üncü maddesi öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların konut, ikametgâhı ve iş yerlerinin teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilmesi, izlenebilmesi, ses ve görüntü kaydına alınabilmesi olanağını vermektedir. Yine bu madde gereğince adı geçen kişilerin kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri de bu yolla gözetlenip incelenebilecek, ses ve görüntü kaydına alınabilecektir.

Çıkar amaçlı örgütlerin meydana çıkarılması ve bunların işledikleri suçların faillerinin ve delillerinin elde edilebilmesi için, etkin bir araç oluşturan bu tedbirin de alınması, 8 nci madde gereğince, 2 nci maddede belirlenmiş olan usule tabidir.

Madde 4. — Bu madde çıkar amaçlı örgüt suçlarının ve 1 inci maddenin son fıkrası gereğince işlenen bu suçlarla bağlantılı fiillerin soruşturulmasında ne gibi şartlarla “gizli görevli” (gizli ajan) kullanılabilirliğini göstermektedir. Gizli görevli, çıkar amaçlı örgüte üye sıfatıyla sızarak örgütün içinden doğrudan doğruya bilgi sağlayan Devlet teşkilâtında görev almış kişidir. Nitelikleri gereği gizli faaliyette bulunan çıkar örgütlerinin kimliklerinin ortaya çıkarılarak yasal müeyyidelere uğratılmalarında gizli görevlinin yerine getirdiği hizmet olağanüstü önem taşır ve etkin olabilir. Ancak bu hususta başarı için işlemlerin son derecede gizli olarak yürütülmesi ve görevlinin korunması şarttır. Bu sebeptir ki, 4 üncü maddenin beşinci fıkrasında gizli görevlinin kimliğinin saklı tutulacağı ilke olarak kabul edilmiştir. Gizliliğin iki temel nedeni vardır : Bir kere gizli görevlinin ve

aile bireylerinin güvenliklerini teminat altında bulundurmak, örgüt tarafından suça hedef kılınmalarını önlemek başta gelen sebeptir. İkinci olarak gizli görevlinin işini yerine getirebilmesi, gizliliğe mutlak biçimde uyulmuş bulunmasına bağlıdır. Arzolunan düşüncelerle bu hususta ayrıntılı bir düzenleme zorunlu görülmüş ve 4 üncü maddenin son fıkrasında bütün bu hususların İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikte belirtileceği hükmü getirilmiştir.

Maddede diğer tedbirlerin, sonuç alınması bakımından yeterli olmaması, gizli görevli kullanımının ön şartı olarak öngörülmüş ve üçüncü fıkrada birinci maddenin kapsamına giren suçları işlediğinden şüphelenilen kişi veya kişilerin izlenmesi ve gözlenmesi için gizli görevli kullanılacak haller sayılmıştır. Bu haller şunlardır :

a) Bu kişi veya kişilerin evvelce suç işlemiş olmaları;

b) Kanunda öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması,

c) Bu kişi veya kişilerin suç işlemeyi meslek haline getirmiş veya alışkanlık derecesine girmiş bulunmaları gerekir.

Maddenin ikinci fıkrasında gizli görevlinin yapacağı işler gösterilmiştir : Gizli görevli suçluları ve suç eylemlerini, suçluların her türlü işlemlerini gözetleyecek, izleyecek ve örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunacaktır; tabii olarak en başta gelen görevi suçlara ait delilleri toplamaktır.

Gizli görevli, örgüt içinde görevi doğrultusunda çalışırken, gizliliğin zorunlu kıldığı hallerde her türlü hukukî işlemi yapabilecektir. Maddenin dördüncü fıkrasında gizli görevliyi kollamak, yaptığı işlemler sebebiyle kimliğinin ortaya çıkmasını engellemek ve hatta hayatını korumak için gizli görevlinin görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu olmayacağına ilişkin hüküm getirilmiştir. Gizli görevlinin sorumsuzluğu mutlak sorumsuzluk değildir. Kendi şahsî suçları için gizli görevli sorumlu tutulacaktır.

Bir önceki madde gerekçesinde de açıklandığı üzere gizli görevli kullanılması hususundaki karar, 2 nci maddede belirtilen hükümler gereğince alınacaktır.

Madde 5. — Tasarımın 5 inci maddesi, batı ülkelerinde mafya suçlarının ve suçlularının meydana çıkarılması hususunda trol metodu olarak adlandırılan usulün, bilgisayar marifetiyle analizi metodunun uygulanmasını getirmekte ve düzenlemektedir. Maddeye göre Kanunda öngörülen suç ve delillerini ortaya çıkarmak için şüphelilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumlardaki her türlü resmî veya özel kayıtlarla bilgisayar verilerini bu suçları kovuşturmakla görevli olanlar inceleyebileceklerdir. Söz gelimi, banka kayıtları, hesap hareketleri, ıera takipleri, vergi kayıtları, başkaları lehine açılmış hesaplar incelenebilecektir. Ancak kişiler hakkında bu tür incelemelerin yapılabilmesi için, ilgilinin bu Kanunda belirtilen örgütlü suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlar içinde olması şarttır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 88 inci maddesinde, resmî dairelerde saklı dosya ve belgelerin içeriğinin açıklanması devletin güvenliği ve yararına karşı ağır sonuçlar doğuruyorsa, o dairenin en büyük amiri bu durumu bildirdiğinde bu dosya ve belgelerin gösterilmesi veya tesliminin istenmeyeceği hükme bağlanmıştır. 5 inci maddenin birinci fıkrasında da aynı şekilde hareket edilmiş, gizli kalması zorunlu dosya ve belgeler hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 88 inci maddesinin uygulanabilirliği sağlanmıştır.

Bu maddeye göre incelemelerin yapılması da 8 inci madde gereğince, 2 nci maddedeki usule tabidir.

Madde 6. — Bilindiği gibi özellikle örgütlü suçlarla mücadelede başarılı olunabilmesi için bu örgütlerin ekonomik yönden de çökertilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde suç örgütlerinin ortaya çıkartılması ve sanıkların mahkum edilmesi, bu örgütlerin çökertilmeleri için yeterli olmayacaktır. Örgüt elemanlarının suçtan kaynaklanan gelirlerinin tamamının müsadereesi de zorunludur. Bu zorunlulukla bir çok batı ülkelerinde "genişletilmiş müsadere" sistemi ceza hukuku sahasına girmiş bulunmaktadır. Bu sisteme göre suç işlediğinden şüphe edilen kimsenin bütün mameleki, başka bir ifade ile tüm malvarlığına tedbir konulmakta, yalnız kaynağının meşruiyetini ispat ettiği mal ve eşyalar için bu yönde bir tedbire gidilmemekte, kaynağının meşru olduğunu ispat edemediği mal ve eşyalar kişinin mahkumiyetine hükmedilmesi ile birlikte Devlete intikal etmektedir. 6 ncı maddede de aynı şekilde hareket edilmiş, tedbir mahiyetinde tüm malvarlığına el konulması birinci fıkrada düzenlenmiş ve burada el konulacak değerler anlaşılabilir bir biçimde gösterilmiş, el konulacak değerler üzerinde yapılacak işlemler belirtilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, birinci fıkrada sayılan değerlerin yurtçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi ve tespiti için Cumhuriyet Savcılığının Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının yardımını da alabileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin üç ve dördüncü fıkralarında, birinci fıkrada belirtilen değerlerin meşru kaynağının ispat edilmesi halinde el koyma tedbirine karar verilemeyeceği veya verilmiş olan kararın kaldırılacağı, aksi takdirde sanığın mahkumiyetine hükmedildiği ve bu mahkumiyetin kesinleştiği anda söz konusu değerlerin Devlete intikal edeceği belirtilmiştir.

Madde 7. — Tasarının 7 ncı maddesi Kanunun öngördüğü suçlarda tanıkların korunmasıyla ilgili esasları içermektedir. 7 ncı maddede yer alan hükümler, sözkonusu suçlarla mücadele bakımından yaşamsal önem taşımaktadır. Tanıkların korunması bakımından her türlü usule ve esasa ilişkin güvence tesis edilmediği ve böylece tanıkların rahatça şahadette bulunmaları sağlanmadığı takdirde bu nev'i suçlarla verimli ve etkin bir mücadele mümkün değildir. İşte bu düşüncelerden hareketle kaleme alınan 7 ncı madde, tanığı korumak için aşağıdaki tedbirlerin alınabilmesini öngörmüştür; alınacak tedbirlerin ön şartı: Tanığın kimliğinin veya konutunun yahut ikametgâhının veya işyeri adresinin bilinmesinin kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarmasıdır. Böyle bir halin varlığı tespit olunduğunda:

Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı bir adres görevlilerce belirlenecektir.

Bilgi edinme süresinde, hazırlık ve son soruşturma aşamalarında tanığın kimliği gizli tutulabilecektir.

Tanığın kimliğinin açıklanması, kendisinin veya başkalarının hayat, vücut bütünlüğü yahut maddî varlıkları bakımından ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarabilecek nitelikte ise tanığı korumak için şu suretle hareket edilebilecektir:

— Tanığın verdiği bilgilerden hareketle suçlar bakımından diğer bir takım delillerin tespiti mümkün olduğu hallerde, yargılama makamlarına sadece bu deliller sunulacak ve tanıktan ve kimliğinden söz edilmeyecek, delillerin tank beyanı sonucu ele geçirildiği açıklanmayacaktır.

— Tanığın beyanı dışında başka bir delil bulunmadığı ve tanığın kimliğinin açıklanması zorunlu olduğu hallerde ise tanık hakkında 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 ncı maddesinde belirtilen korumaya ilişkin hükümlerin uygulanmasına karar verilebilecektir.

Ayrıca, çıkar amaçlı suç örgütlerinin ortaya çıkartılmasında yardımcı olan muhbirler ile bu suçlarla mücadelede görev alan kolluk görevlilerinin de tanıklara sağlanan haklardan yararlanabilmesi için üçüncü fıkraya hüküm düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrası ile, bu madde kapsamındaki yasaklamalar müeyyide altına alınmıştır. Son fıkraya göre kimliği gizli tutulması gereken tanığın veya muhbirin veya kolluk görevlilerinin kimliğini, adreslerini, iş veya görev yerlerini, özel hayatına ilişkin bilgileri açıklayanlar bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır.

8 inci madde hükmü gereğince, bu husustaki tedbirlerin alınması için 2 nci maddedeki hükümler uygulanacaktır.

Madde 8. — Bu maddede 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerdeki tedbirlerin alınması için 2 nci maddede göre işlem yapılacağı, tedbir uygulamasında sözü edilen esaslara uyulacağı ifade edilmiştir.

Madde 9. — Tasarının 9 uncu maddesi, haklarında soruşturma yürütülen kişilerin yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanabileceği hükmünü getirmektedir. Bu husustaki kararı, hazırlık soruşturmasında hakim, son soruşturma safhasında ise mahkeme verecektir. Maddede ayrıca Cumhuriyet savcısına da yurt dışına çıkmayı geçici olarak engelleme yetkisi tanınmış, ancak bu yöndeki kararların derhal hakim önüne götürülmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Madde 10. — Gerekenin başlangıcında yeralan genel kısmında ve ilgili maddelere ilişkin gerekçe bölümlerinde, bu suçlarla mücadele hususunda gizliliğe uyulmasının ne derecede önem taşıdığı açıklanmıştır. Gizliliğin korunamaması halinde suçlarla mücadelede başarı olanağı bulunmayacağı gibi ayrıca her dereceden görevlilerin ve özellikle tanıkların güvenlikleri büyük tehlike altına düşebilecektir. Bu itibarla 10 uncu madde, bu Kanun gereğince yürütülen işlemlerin, hazırlık soruşturması sırasında alınan kararların gizli olduğu belirtilmiştir. Maddenin ikinci cümlesinde gizliliği ihlal edenler hakkında ceza yaptırımı öngörülmüştür.

2 nci maddede iletişimin dinlenmesi ve tespiti hususu düzenlenmiştir. Bu madde ile kişinin özel hayatına müdahale edilmekte, izleme sonucu bir takım bilgiler toplanmaktadır. Suçla ilgili olmayan bilgiler bu maddeye göre imha edilmesi gerektiği gibi, şüphe ortadan kalktığında bu maddenin uygulanması sonucu elde edilen veriler Cumhuriyet savcısının denetimi altında yok edilmesi gerekmektedir. Bu düzenlemeden amaç, özel hayatın gizliliğinin bir nebze korunmasıdır. Korumayı sağlayacak bu düzenlemeye aykırı bir şekilde verilerin açıklanması cezayı gerektireceği için, 10 uncu maddede bu hususa da yer verilmiş ayrıca bu bilgilerin kullanımının da aynı şekilde yaptırımı tabi tutulacağı belirtilmiştir. Bilgiden kasıt, sadece imha edilmesi gereken bilgi değildir. Mahkemede bu bilgilerin delil olarak kullanılması anına kadar bu bilgilerin açıklanması aynı müeyyideye tabi olduğu gibi, olayla ilgisi bulunmayı sebebiyle mahkemede delil olarak kullanılmayan ve daha sonra imha edilecek olan bilgiler üzerinde aynı tür davranışlar da sözkonusu ceza ile cezalandırılacaktır.

Madde 11. — Bu maddeyle kanunun kapsamına giren suçlarda yargılama görevi Devlet güvenlik mahkemesine verilmiştir. Maddeye göre Devlet Güvenlik Mahkemesi birkaç daireden ibaret ise bu daireler arasında uzmanlık sağlanması için bunlardan 1 numaralı olanı yetkili kılınmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında kanununda geçen "hakim" terimi bakımından 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkında Kanuna paralel şekilde bir tanımlama yapılmış olmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrası Tasarının kapsamına giren suçların yargılanmasında, esas itibariyle 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun hükümlerinin uygulanacağını beyan etmektedir. Ancak Tasarıda yeralan özel hükümler öncelikle uygulanacaktır.

Madde 12. — Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı cezanın etkisini ve caydırıcı gücünü artırmak maksadıyla 12 nci maddede Kanunun kapsamına giren suçlarda 647 sayılı Kanunun 4 ve 6 nci maddelerinin uygulanamayacağı belirtilmiştir.

Madde 13. — Yine aynı düşüncelerle, Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı mahkûm edilenler hakkında 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddeleri hükümlerinin uygulanacağını hüküm altına almıştır.

Madde 14. — Bu madde ile, Tasarımın kapsamına giren suçlular bakımından etkin bir pişmanlık hükmü getirilmiştir; amaçlardan birisi de, suçları önlemek, suç eser ve delillerini meydana çıkararak etkin bir yaptırım sürecini harekete geçirmek olduğundan bu hüküm yerinde sayılmalıdır.

Madde, pişmanlık halinin gerçekleştiği dönemler itibariyle, durumu ayrı ayrı değerlendirmektedir:

a) Örgüt üyesi, herhangi bir cürümlü icrasına başlanmasından veya hazırlık soruşturmasına girişilmesinden önce, örgütten çekilecek olursa hakkında takibat yapılmayacaktır. Burada önemli olan husus kişinin değil ve fakat örgütün henüz bir cürüm işlememiş bulunmasıdır. Kabahat derecesinde kalan suçlardan çekilme, pişmanlıktan yararlanmak için yeterli sayılmıştır.

b) Kendisi suça karışmış bulunsa bile, fiilin icrasından sonra hazırlık soruşturmasına başlamadan önce veya hazırlık soruşturmasına başlandıktan sonra ve fakat kamu davası açılmadan önce yetkili mercilere başvurarak bilgi veren ve suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların ise cezaları sekizde bire kadar indirilebilecektir. Bu halde bilgi veren ve yardımda bulunanlar hakkında kamu davası açılacak ve fakat verilecek ceza indirilecektir.

c) Sanık kamu davası açıldıktan sonra yardımda bulunmuş ise cezası dörtte bire indirilecektir.

Bu kanunun amacı çıkar amaçlı suç örgütleri ile mücadeledir. Ancak sözkonusu örgüt terör eylemlerinde bulunuyor ise bu örgütün tabi olacağı hükümler tabi ki Terörle Mücadele Kanunu hükümleridir. Bu sebeple örgütün terörle mücadele kapsamına giren suçu sebebiyle 14 üncü madde hükmünden yararlanmaması için Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar bu maddede ayrı tutulmuştur.

Madde 15. — Bu madde örgüt üyelerine Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi çerçevesinde yardım ve müzaharete bulunanlar hakkında aynı madde hükmünün uygulanacağını hüküm altına almıştır.

Madde 16. — Bu kanun ile örgütlü suçların ortaya çıkartılması için birtakım usulî işlemlerle görevlilere kolaylık sağlanmıştır. Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla uyuşturucu maddeye ilişkin suçlar çoğunlukla örgüt tarafından işlenmektedir. Bu suçlarla, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunda öngörülen suçların teşekkül halinde işlenmesi durumunda bu kolaylıklardan yararlanılması gerekmektedir. Toplum için bu suçların önemi de nazara alınarak bu işlemlerin belirtilen suçlara ilişkin soruşturmalarda da kullanılması bu madde ile kabul edilmiştir.

Madde 17. — Türk Ceza Kanununda ve ceza hükümleri ihtiva eden bir takım kanunlarda suç örgütü kurmaya ve suç örgütlerine ilişkin bir takım maddeler bulunmaktadır. Bu maddelerde değişiklik yapılmamıştır. Önce çıkan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanun ihtilaflarına meydan vermemek için bu madde düzenlenmiştir.

Madde 18. — Yürürlük maddesidir.

Madde 19. — Yürütme maddesidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 11487

Karar No. : 8

13.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 7.7.1999 tarihinde Başkanlığınıza sunulan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı", Başkanlığınıza, 8.7.1999 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna; tali komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz 13.7.1999 tarihli 4 üncü toplantısında, Adalet, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla Tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı ile, organize, örgütlü suçluluk olarak da adlandırılan örgüt suçluluğu önlenmeye çalışılmakta; bu suçluluk türü cezalandırılmakta; bu suçu işleyen kişiler caydırılmaya çalışılmaktadır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında Komisyon üyelerimizce;

- Örgüt suçluluğunun, özellikle son yıllarda, çok yüksek boyutlara ulaşmış bulunduğu,

- Kamuoyunun gündemini de oldukça sık betirlemekte olan bu tür suçlarla mücadele edilmesi gerektiği,

- Bu konuda zaman zaman çalışmalar yapıldığı halde henüz bir yasal düzenlemeye kavuşulmadığı,

- Bu eksikliğin giderilmesi için gerekli yasal düzenlemenin bir an önce yapılması gerektiği,

- Bu nedente Tasarıda getirilen düzenlemenin olumlu karşılanması gerektiği,

- İtalya, Fransa, Almanya, Hollanda, ABD gibi gelişmiş batı ülkelerinin çoğunda bu tür yasal düzenlemelerin yapılmış bulunduğu,

- Bu ülkelerde örgütlü suçlarla mücadeleye yasaları çıkarılırken dört temel ilkeye uyulduğu,

- Bu ilkelerin,

1. Başka tedbirler alınarak örgütlü suçları önlemenin mümkün olmaması,

2. Düzenlemeler yapılırken pozitif hukuktaki insan haklarına ve hukuk kurallarına saygı gösterilmesi,

3. Örgütlü suçları önlemeye yönelik cezaların işlenen suçlara paralel olması; ölçülülük kuralına uyulması,

4. Alınacak tedbirlerin, hukuk makamlarının bilgisi dahilinde uygulanması,

Biçiminde olduğu,

Gibi olumlu görüşlerin yanında,

- Düzenlemenin kanun yapım tekniğine uygun olmadığı, hukuk dili bakımından gözden geçirilmesi gerektiği,

- Çeşitli maddelerin Anayasaya uygunluk açısından titizlikle incelenmesi gerektiği,

Biçiminde eleştiriler de dile getirilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler tamamlandıktan sonra maddelere geçilmesi hususu oya konulmuş ve Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi, yapılan düzenlemenin en önemli maddesidir. Madde ile çıkar amaçlı suç örgütü tanımı yapılmaktadır. Bu tür suçun tanımı yapılırken herşeyden önce 765 sayılı Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda yer almış bulunan diğer örgüt kurma suçlarından olan

farklara, bu husustaki özel unsurlara yer vermek gereklidir; tanım yapmaktaki güçlük aslında bundan kaynaklanmaktadır. Ancak ne olursa olsun tanımın belirgin biçimde yapılmasını, herşeyden önce hukuka bağlı devlet rejimi ve suçta yasallık ilkesi zorunlu kılmaktadır. Ayrıca suçla mücadele için, suçun neden ibaret bulunduğuna ilişkin ayrıntılar, tahkikat ve takibat yapacak kamu otoritelerinin tereddütlerine neden olmayacak biçimde saptanmış olmalıdır. Bu suçlarla mücadelede, milletlerarası karşılıklı yardım en esaslı ve etkin araç olduğundan tarifin belirgin ve milletlerarası standartlara uygun nitelik taşıması ayrıca bir zorunluluktur. Bu itibarla Tasarruun esasta suç örgütünün tanımını yapan birinci maddesi büyük önem taşımaktadır. Birinci maddede yeralan tanımın, ceza hukuku sistematigi bakımından analizi şu suretle açıklanabilir:

Suçun maddi unsuru, suç işlemek üzere mensupları arasında gizli ve açık işbirliği bulunan ve mensupların örgüte tabi olmaya ve böylece kalmaya zorlandıkları bir örgüt kurmaktır. Örgütün kurulmasındaki maksatlar maddede iki kısım halinde ifade edilmiştir:

1. Örgütü kuranlarda, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlama saikinın mevcut olması, geniş ve kapsayıcı olan maksattır.

2. Bunun dışında maddenin içerdiği diğer özel maksatlar ise:

— Doğrudan doğruya veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimi ele geçirmek,

— Kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde etkinlik ve denetim elde etmek,

— İhale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde etkinlik ve denetim elde etmek,

— Ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak,

— Madde ve eşyanın azaltmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını sağlamak,

— Seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek (buradaki seçimler, siyasî olanlarla birlikte her türlü özel seçimlerdir; sözcülemi anonim şirketin yönetim kurulu üyeliğine ait seçimler gibi).

Suçun icra hareketleri: yukarıda belirtilen maksatlara kişileri yıldırma veya korkutma veya sindirme gücü kullanılarak suç işleme suretiyle ulaşılmıştır. Yıldırma, korkutma, sindirme en ağır cürümlerin işlenmesi suretiyle de gerçekleştirilebilir. Yıldırma, korkutma, sindirme gücü örgütün mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapılması ve kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak suretiyle oluşturulup kullanılacaktır.

Yukarıda açıklanan maksatlar ve icra hareketleri örgütü, mevzuatımızda yeralan diğer örgütlerden ayırmayı sağlayan ve özelliğini oluşturan unsurlardır.

Böylece özel kastın gerçekleştirilmesi amacıyla kurulacak örgüt, hedefine ulaşmak üzere insanları yıldırma ve korkutmaya veya sindirme gücünü kullanarak suç işleyecektir. Yıldırma, korkutma veya sindirme gücünü zor ve tehdit kullanmak yahut kişileri kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında, her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle kullanılması gereklidir. Dikkat edilmelidir ki, yıldırma, korkutma veya sindirme gücü yalnız zor (cebir ve şiddet) veya tehdit kullanma ile değil ve fakat kişilerin kendisine tabi olmaya zorlamak veya mensupları arasında açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle de sağlanabilecek ve belirtilen maksatlara yönelik olarak her türlü suç işlenecektir. Örneğin, çek-senet tahsil etmek, şantaj, yağma, yol kesme gibi suçlar örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde bu Kanun hükümlerine tabi olacağı gibi 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun öngördüğü şikayete tabi suçlar da bu anlamda bir örgüt tarafından yukarıda belirtilen şekilde işlendiğinde yine bu Kanun hükümlerine göre soruşturma ve kovuşturmayla tabi tutulacaktır.

Çıkar amaçlı örgüt suçunun oluşmuş sayılması için, belirli kişilerin yukarıda açıklanan amaçlarla ve gene maddede belirtilen araçlarla birden çok suç işlemek üzere fiilen birleşmiş durumda ol-

maları gerekmektedir. Maddede belirtilen maksatla müteaddit suçların işlenmesi hususundaki, kast, karar ve hatta plan, suçun temel özelliğini oluşturmaktadır. yoksa birkaz kişinin menfaat sağlamak üzere Türk Ceza Kanununun 64 veya 65 inci maddelerine göre işbirliği yaparak belirli bir suçu işleyip haksız menfaat sağlamaları halinde bu suç gerçekleşmiş olmaz.

Örgütlü kuranlara, yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya üye olmadan bile rek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası, örgüte üye olanlara ise iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilmesi öngörülmektedir.

Örgütün maksadını gerçekleştirmek üzere suç işyelenlere, ayrıca bu suçlarından dolayı maddenin son fıkrası gereğince verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılacaktır; Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde yazılan halin gerçekleşmesinde de ceza aynı oranda artırılacaktır. Suçun böylece işlenmesi halinde, suçları fiilen işleyen örgüt mensupları yanında bunların fiillerine Türk Ceza Kanununun 64 ve 65 inci maddelerine göre katılmış bulunanların cezaları da aynı oranda artırılacaktır. İşlenen suçun cezasına ek olarak, örgüt mensuplarına veya kurucu, yönetici yahut örgütleyici durumunda bulunanlara birinci fıkraya gereğince ayrıca ceza verilecek ve gerçek içtima kuralları uygulanacaktır.

Maddenin iki ve üçüncü fıkralarında örgüte mensup olmak veya örgütü yönetme suçunun ağır-latıcı sebepleri yer almış bulunmaktadır. İkinci fıkrada örgütün silâhlı olması halinde cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağı belirtilmiş ve ayrıca örgütün silâhlı sayılmasını ifade eden yasal bir karineye de yer verilmiştir. Gerçekten örgütün silâhlı sayılması için sadece silahların veya patlayıcı maddelerin hazırlanmış yahut elde bulundurulmuş olmaları yeterlidir; kullanılmaları şart değildir.

Üçüncü fıkrada failin memur veya kamu hizmetini gören kimse sıfatını taşıması halinde birinci ve ikinci fıkralara göre verilecek cezanın üçte birden yarıya kadar artırılacağı hükümlü getirilmiş ve böylece Devlet memuru veya kamu hizmetini gören niteliğinin ayrıca bir ağırlaştırıcı sebep oluşturduğu belirtilmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasında suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunların yerine geçen şeylerin ve müsadereci gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete itikaline hükmedilmesi esası getirilmektedir. Bu konuda karaparanın aklanmasının önlenmesine dair 13.11.1996 tarihli ve olan 4208 sayılı Kanun hükümleri de uygulanacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında yorum niteliğinde bir hüküm getirilmekte ve nasıl adlandırılırsa adlandırılırsın, birinci fıkrada tanımlanan nitelikteki örgütler hakkında madde hükümününün bütünüyle uygulanacağı belirtilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasında örgüt mensuplarıncı veya örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına birinci fıkrada yazılı suçların işlenmesi halinde verilecek cezanın ve Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde yazılı suçun işlenmesi halinde verilecek cezanın artırılması öngörülmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasında bu suçlarla ilgili özel bir yayın yasağı ve propaganda suçuna yer verilmiştir. Kanunda öngörülen suçları işleyenler veya örgütlerin eylemlerini, amaç ve hedeflerini yazılı ve sesli veya görsel yayın araçları ile yayımlamak suç sayılmıştır; ancak suçun oluşması için faillerinde şu özel kastın bulunduğu saptanması temel koşuldur:

Suç faili yayını suçu işleyene ve örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak maksadıyla yapmış bulunacaktır. Böylece amacı, sözkonusu örgütler ve işlenen fiiller bakımından bilgi vermek, halkı aydınlatmak olan yayımlar, hiçbir suretle cezalandırılmayacaktır. Verilecek cezalar iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasıdır. Ayrıca yayın organının faaliyetinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verilecektir.

Komisyonomuzda madde üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, eleştiriler özellikle kanun yapım tekniği ve hukuk dili konularında yoğunlaşmış ve madde üzerinde 4 önerge verilmiştir. Önergelerden 3'ü Komisyonomuzca kabul edilirken, 1'i reddedilmiştir. Reddedilen önergede, "cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birisini uygulayarak veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak" biçimindeki bir ibarenin, maddenin başına eklenmesi istenmektedir. Önerge sahipleri, bu ibarenin madde başına eklenmesiyle, düzenlemenin netleşeceğini, cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birini uygulamadan veya korkutma veya sindirme gücü kullanılmadan yapılan eylemlerin kanun kapsamından çıkacağını ve bu suretle kişi haklarının korunmuş olacağını belirtmişlerdir. Tasarıyla getirilen düzenlemenin bir bütün olduğu ve bu tür bir değişikliğin Tasarının ruhunu zedeleyeceği gerekçesiyle bu önerge reddedilmiştir. Önergelerden ikincisi hukuk diline uygunluğu sağlamak bakımından, "girişmiş bulunmasa" ibaresini, "teşebbüs edilmemiş olsa" biçiminde değiştirmektedir. Üçüncü önergede Tasarının 1 inci maddesinin son fıkrasında geçen "işleyenleri", "yayımlayanlar" ve "yapanlar" ibarelerinin "işleyen", "yayımlayan" ve "yapan hakkında" biçiminde değiştirilmekte; bu suretle, çoğulu ifade etmek için kullanılan bu ibarelerin yol açtığı anlam bozukluğu giderilmekte, ibareler, yine çoğulu ifade eden ve anlam bozukluğuna yol açmayan ibarelerle değiştirilmektedir. Dördüncü önerge ile yayın durdurma cezası verilip verilmemesi konusundaki takdir yetkisi kaldırılmakta; verilecek yayın durdurma cezasının alt ve üst sınırları belirlenmektedir. Bu üç önerge de Komisyonomuzca kabul edilmiştir. Madde Komisyon Başkanlığına verilen redaksiyon yetkisi çerçevesi içinde yeniden yazılmıştır. 1 inci madde bütün bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde iletişimin dinlenmesi ve tespitin nasıl yapılacağı belirtilmekte ve ayrıca Tasarının 8 inci maddesinde de bu prosedürün diğer tedbirlerde de uygulanacağı ifade edilmektedir. bu sebeple madde önemli bir usul hükmünü içermektedir. Maddenin Komisyonomuzda görüşülmesi sırasında madde üzerinde iki önerge verilmiş ve belirli yönleriyle aynı olan önergeler birleştirilerek kabul edilmiştir. Yapılan yeni düzenlemeyle dinleme ve tespiti konu olacak araç ve gereçlere açıklık getirilmiş, dinleme ve tespit için verilecek karara esas olacak unsurlar açıkça belirlenmiş, tedbirin kaldırılması halinde elde edilen verilerin derhal ve nihayet 10 gün içinde yok edilmesi esas getirilmiş, "telekomünikasyonlarda görevli" deyimini, "iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli" şeklinde değiştirilerek anlaşılır hale getirilmiştir. Madde önergede öngörülen bu değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının "Gizli izleme" başlıklı 3 üncü maddesi, suç işlediklerinden kuşku duyulanların izlenmesi ve gözetlenmesini düzenlemektedir. Maddede geçen "konut" ibaresi "mesken" olarak; "etkinlik" ibaresi "faaliyet" olarak değiştirilmek suretiyle redaksiyona tâbi tutulmuş ve madde bu şekliyle kabul edilmiştir.

Komisyonomuz örgütlü suçun ortaya çıkması için Tasarının öngördüğü tedbirleri sıralamaya tâbi tutmuş, ve verilerek kabul edilen bir önerge doğrultusunda 4 ve 5 inci maddelerin yerini değiştirmiştir. Tasarının önergeyle madde numarası değiştirilen 5 inci maddesi 4 üncü madde olarak aynen; madde numarası 5'e dönlüşen 4 üncü maddesi, önergede öngörüldüğü biçimiyle daha düzgün bir ifadeye kavuşturularak kabul edilmiştir.

Komisyonomuzda (yeni numarasıyla) 5 inci maddenin görüşülmesi sırasında, maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen gizli görevlinin, örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu olmayacağı ifadesinin anlamı tartışılmıştır. Yapılan açıklamalarda, gizli görevlinin, fişden işlediği suçlardan sorumlu olacağı, bu fıkranın çok özenli olarak uygulanması gerektiği düşünceleri dile getirilmiştir. Ancak Komisyon üyelerimiz, gizli görevlinin çok önemli ve ayrıcalıklı görev ve yetkilerle donatıldığını; devletin imkânlarını bu kadar geniş ölçüde kullanan bir gizli görevlinin görevini suiistimal etmesi halinde, aynı suçu işleyen diğer kişilerden daha ağır bir cezaya çarptırılması gerektiğini be-

lirtmişlerdir. Ancak bu hassasiyetin karşılanabilmesi, teknik olarak bu maddede imkân dahilinde görülmeliğinden, bu konudaki düzenleme 10 uncu maddede bırakılmıştır.

6 ncı madde suç örgütlerinin ekonomik açıdan çökertilmesi için son derece önemli bir maddedir. Bu maddeye göre, 1 inci madde gereğince verilecek müsadere kararının geçerliliğini ve uygulanabilirliğini artırmak ve müsadere edilecek mal ve değerlerin kaçırılmasını engellemek amacıyla soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bankadaki hesabın kiralık kasa mevcudunun aynen muhafazası bu hesap ve mevcullarda bir değişim olmaması için dondurulması, bir tevdi mahalli belirlenerek mal, kıymetli evrak, nuket ve değerlerin bu mahalde muhafazası veya zaptı, hak ve alacaklar üzerinde tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılması gibi tedbirler uygulanabilecektir. Madde, mülkiyet hakkı ve tasarruf özgürlüğü ile olan çok yakın ilişkisi nedeniyle bu titizlikle düzenlenmiş ve gerekli teminatı getirmek hususunda çaba gösterilmiştir. Bir kere soruşturma evresinde bu nevi tedbirlerin alınabilmesi için aşağıdaki koşullara uyulacaktır :

a) Hakkında tedbir konulacak kişinin, Kanunun öngördüğü suçları işlediği hususunda kuvvetli şüpheler bulunacaktır.

b) Bu değerlerin bir tevdi mahalline yatırılmasına ve tüm değerlerin idaresi için gerekli tedbirlerin alınmasına yine 2 nci maddeye uygun olarak karar verilebilecektir. Bu hususta elbette ki Medeni Kanun ve Ticaret Kanunu hükümleri uygulanabilecektir.

c) Şüpheli, bu değerlerin meşru kaynağını ispat etmek hakkına sahiptir ve bu hususu yerine getirdiğinde el koyma tedbirine karar verilmeyecek, verilmiş ise 2 nci maddedeki usule göre yetkili makam kararını kaldıracaktır.

Maddenin ikinci fıkrası, Cumhuriyet savcılığının sözkonusu değerlerin tespit ve takdirini, Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığından isteyebileceğini hükme bağlamış, böylece değerlerin tespiti hususundaki güçlüklerin aşılması hedeflenmiştir.

Komisyonumuzda maddenin görüştülmesi sırasında iki önerge verilmiş ve önergelere biri, aynı konuyu düzenlediği gerekçesiyle reddedilirken diğeri kabul edilmiştir. Önerge ile, şüpheli altın da bulunan kişilerin, bu Kanun kapsamına giren suçlardan elde ettikleri hususunda kuvvetli şüpheli bulunan her türlü menkul ve gayrimenkullerine el konulmasına, bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzelkişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcudları dahil, hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, 2 nci maddedeki usule göre karar verilecektir. Oysa Tasarıdaki düzenlemede, şüpheli altında bulunanların bütün mal varlıkları müsadere edilmektedir. Anayasanın 38 inci maddesi genel müsadere cezası verilemeyeceğine amir bulunmaktadır. Tasarının kapsamına giren suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheli olan kişi ve kişilerin tüm mal varlığına el konulması ve bunların meşru kaynağının ispat edilememesi halinde müsadere edilmesi, Anayasanın 38 inci maddesine aykırılığın tartışmasını beraberinde getirecektir. Önerge bu tartışmaya engel olmak, sadece suçtan kaynaklandığı yönünde kuvvetli şüpheli bulunan değerlerin devlete intikalini sağlamaktadır. Önergede ayrıca kavramlar toparlanmakta ve kavram birliği sağlanmaya çalışılmaktadır. Madde önergede öngörülen değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Tasarının 7, 8 ve 9 uncu maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 10 uncu maddesi, gizliliğin ihlali halinde uygulanacak yaptırımları düzenlemektedir. Maddenin görüştülmesi sırasında, 5 inci madde tartışılırken gündeme gelerek ertelenen tartışma yinelenmiş ve bu konuda bir önerge verilmiştir. Önergede, Kanunun uygulaması sırasında, görev ve yetkisini suiistimal ederek suç işlemiş olan kişiye, diğer kanunlarda verilecek cezaların 1/2 oranında artırılarak uygulanması öngörülmektedir. Komisyonumuz, çok önemli devlet yetkilerini kullanan bu kişilerin suç işlemleri halinde ağırlaştırılmış bir cezaya çarptırılmalarını adalet ilkelerine uygun bulmuş ve önergeyi kabul etmiştir. Madde önergede öngörülen değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Yargılama görevinin düzenlediği 11 inci madde, diğer usul kurallarına uygunluk yönünden yeniden kaleme alınmıştır. Bu maddeyle Kanunun kapsamına giren suçlarda yargılama görevi Devlet Güvenlik Mahkemesine verilmiştir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa görev (1) numaralı dairece yerine getirilecektir. Böylece sözkonusu suçlar yönünden Devlet Güvenlik Mahkemesinin bir dairesinin uzmanlaşması istenilmektedir. Tasarının, görevi Devlet Güvenlik Mahkemesine vermiş olmasının temel nedeni, önce Kanunun öngörmüş olduğu suçların devletin iç ve dış güvenliği ile olan doğrudan veya dolaylı ilişkisidir. İkinci neden, bu suçların takibinde yabancı ülkelerde ve öğretilerde öngörüldüğü üzere, göreceli de olsa merkezileşmeyi, suçların bir merkezden takibi ihtiyacını karşılamaktır. Üçüncü neden, ihtisaslaşmayı sağlamaktır. Dördüncü neden, Kanunun öngördüğü çok önemli tedbirlerin daha deneyimli ve kıdemli hâkimler tarafından alınmasıdır.

Komisyonumuzda maddenin görüşülmesi sırasında, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kaldırılmasının düştürüldüğü bir aşamada, bu mahkemelere görev vermenin çelişki olduğu; Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından gerek yargılama usulleri ve gerekse görev alanı bakımından eleştirildiği, taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gereği bu mahkemelerin kaldırılması gerektiği eleştirileri dile getirilmiştir. Bu üyelerimiz, Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bu yüzden tazminat ödemeye karşı karşıya bırakıldığını ve ödenen tazminatın miktarının çok ciddi boyutlara ulaştığını belirtmişlerdir. Cevaben yapılan açıklamalarda, ödenen tazminatların Devlet Güvenlik Mahkemesiyle doğrudan bir ilgisi bulunmadığı belirtilmiştir. Bütün bu tartışmalardan sonra madde, Komisyon Başkanlığına verilen ve teknik bir değişiklik öngören bir önerenin kabulüyle, önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 12, 13, 14, 15, 16, 17 nci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 18 ve 19 uncu maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının "Pişmanlık" başlıklı 14 üncü maddesi nedamet halini düzenlemektedir. Maddeye göre, suç örgütlerinin ortaya çıkarılıp çökertilmesinde yardımcı olacak olan örgüt mensupları, suçluluk durumuna göre, cezadan kısmen ya da tamamen muaf tutulmaktadır. Maddenin Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında, amacı aynı olan ama usulde taban tabana zıt olan iki düşünce ortaya çıkmıştır :

1. Maddenin amacı kamu yararındır. Örgütler aracılığıyla suç işlemiş olan kişilerin, örgütün çökertilmesi konusundaki yardımları karşılığında belirli oranlarda cezadan kurtulmaları, bu kişilere sağlanan bir ayrıcalık değildir. Amaç suç örgütlerinin çökertilmesidir ve bu uygulama, amaca ulaşmada çok önemli bir araçtır. Aksi takdirde, örgütlerin içten çökertilmesi oldukça güçleşecektir.

2. Bazı örgüt mensuplarının itirafları karşılığında bu olanaktan yararlandırılmaları, yasanın amacına ulaşmasını neredeyse imkânsız hale getirecektir. Çünkü, bu imkândan yararlanmak isteyenler, çoğunlukla belirli bir maddî imkâna sahip bulunan örgüt yöneticileri olacaktır. Dolayısıyla bu yöneticiler sıkıştıklarında, her zaman kullanmaya alıştıkları örgüt mensuplarını ileri sürerek suçu onlara yıkacak ve kendileri çıkacak kanunun bu pişmanlık hükmünden yararlanarak faaliyetlerine devam edeceklerdir. Dolayısıyla bu kanun daha çıkarken ölü doğmuş olacaktır.

Komisyonumuz bu iki düşüncenin de haklı yönleri olduğunu kabul ederek verilen bir önergeyi tartışmaya açmıştır. Ancak önerge üzerinde de uzlaşma sağlanamadığından, konunun hassasiyetini de dikkate alarak, bu konuda ihtisas komisyonu olan Adalet Komisyonuna, konunun titizlikle incelenmesi konusunda temennide bulunmayı kararlaştırmıştır.

Raporumuz, Adalet Komisyonuna sunulmak üzere arz olunur.

Başkan
Faruk Bal
Konya

Başkanvekili
Musa Öztürk
Adana

Sözcü
Hasan Fehmi Konyalı

Ordu

Üye

Hasari Güler

Adıyaman

Üye

Kemal Çelik

Antalya

Üye

Bekir Aksoy

Çorum

Üye

Ömer Vehbi Hatipoğlu

Diyarbakır

(Muhalfim)

Üye

Yalçın Kaya

Işel

Üye

Abdülkadir Aksu

İstanbul

(Muhalfim)

Üye

Ali Oğuz

İstanbul

(Muhalfim)

Üye

Zeki Eker

Muş

Kâtip

Hasan Hüseyin Balak

Tokat

Üye

Halil İbrahim Özsoy

Afyon

Üye

Faruk Çelik

Bursa

(Muhalfim)

Üye

Osman Aslan

Diyarbakır

(Muhalfim)

Üye

Mustafa Zorlu

Isparta

Üye

Erol Al

İstanbul

Üye

Hüseyin Mert

İstanbul

Üye

M. Cihan Yazar

Manisa

Üye

Mehmet Çakar

Samsun

Üye

Enis Süllün

Tekirdağ

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Bir önceki dönem değişik ad altında "Bazı örgütlü" suçlarla mücadele kanun tasarısı gündeme gelmiş, genel kurula inmeden kadük olmuştur. Bugün ise "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısı" olarak komisyonun gündemine getirilmiştir. Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısı komisyonumuzca incelenmiş olup, Fazilet Partisi grubunu temsilen komisyonumuza katılan biz aşağıda imzası bulunan milletvekilleri olarak muhalefet şerhimizi arz ve takdim ederiz.

1. Bu kanun tasarısının gerekçesinden anlaşıldığı üzere, Türkiye'de ilk defa mafyavari suç işlemek için kurulan çıkar amaçlı suç örgütlerini tarif etmek ve bunlarla bir şekilde mücadele yapmak amacıyla hazırlanmıştır. Tasarının birinci maddesi ana madde konumundadır. Diğer maddeler belirtilen suçun işlenmesiyle bağlantılı olarak hüküm ifade etmektedir.

Bu madde metninde yer alan zor, tehdit, suç ve örgüt kelimelerinin tarifleri yapılmamış hangi anlamında kullanıldıkları belirtilmemiştir. "Kamunsuz suç ve ceza olmaz" genel prensibine göre suç olarak belirlenecek fiiller kıyas, yorum ve istisnâ sebebiyet vermeyecek derecede belirli olmalıdır.

2. Bu tasarı, birçok yönüyle ceza hukuku genel ilkeleriyle bağdaşmayacak insan hak ve hürriyetlerine müdahale eden hükümler içermektedir.

3. Kanun tekniğine aykırı bir tasarıdır.

4. Bu tasarı suçlunun belirlenmesi yanında, suçsuzla tehdit içermektedir.

5. Ceza hükmü içeren düzenlemeler hiçbir zaman günlük ihtiyaca göre çıkarılmaz. Tasarı kamuoyunun tartışmasına açılmamıştır. Üniversitelerden, barolardan, yargıtaydan görüş ve öneriler alınmadığı kanaatindeyiz. Bu şekilde yasalaşması halinde faydadan çok mağduriyetlere sebebiyet vereceği bilinmelidir.

6. Tasarı Anayasanın 6, 9, 10, 13, 17, 19, 20, 21, 22, 28, 37, 38 ve 40 nci maddelerini ihlâl eder mahiyettedir.

7. Bu tasarı haberleşme hürriyetini ve mesken masuniyetini derinden ihlâl etmektedir.

8. Bu tasarı Anayasada ve TCK'da düzenlenmiş bulunan müsadere hükümlerini genel manada toplu müsadere anlayışı içinde anayasayı ihlâl eder mahiyette hükümler taşımaktadır.

9. Bu tasarı ile çeşitli başlıklar altında getirilen hükümler, bir polis devleti özlemi içinde kaleme alınmış, hak ihlalleri olarak tezahür etmektedir.

10. CMUK'ta yapılması gereken bir çok düzenlemeleri, bu tasarı içinde atarak tanzim etmektedir.

11. Pişmanlık başlıklı 14 üncü madde müstakil bir kanunla düzenlenmesi öngörülüşken bu tasarıda bir madde halinde düzenlenmesi ileride kargaşaya sebebiyet vereceğinden bir tarafta 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda diğer taraftan müstakil bir pişmanlık kanununda ve bu tasarı-
nın 14 üncü maddesinde pişmanlıkla ilgili düzenlemeler kanun yapma tekniği ve kanun ekonomisi bakımından bir garabetir.

12. Tasarının 11 inci maddesi; Yargıtamanın Devlet Güvenlik Mahkemesince yapılmasını öngörmektedir. Devlet Güvenlik Mahkemeleri hukuk devleti anlayışında eleştirildiği için, yetkilerini genişletmek yerine bu suçlarla ilgili yetkinin genel mahkémelere verilmesi daha doğru olacaktır.

Saygılarımızla arz ederiz.

Abdülkadir Aksu

İstanbul

*Osman Aslan
Diyarbakır*

Ali Oğuz

İstanbul

Faruk Çelik

Bursa

*Ömer Vehbi Hatipoğlu
Diyarbakır*

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/487

Karar No. : 5

23.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 15.7.1999 tarihli 4 üncü birleşiminde, ilgili bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülen ve gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilen, ancak Tasarı maddelerinin İçişleri Komisyonu Raporu ve Metni de dikkate alınarak ayrıntılı olarak incelenip, düzenlenmesi için Alt Komisyona havale edilen, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Müca-

dele Kanunu Tasarısı, Komisyonumuzun 22.7.1999 tarihli 5 inci birleşiminde, İçişleri Bakanı Sayın Sadettin Tantan'ın, Adalet ve İçişleri Bakanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı temsilcilerinin ve Ord. Prof. Sulhi Dönmezer'in de katılmalarıyla, Alt Komisyonun, İçişleri Komisyonunun kabul ettiği metni esas alarak yaptığı değişiklikler de dikkate alınmak suretiyle incelenip görülmüş, maddeler üzerinde yapılan kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Tasarının, İçişleri Komisyonunca redaksiyon yapılarak kabul edilen 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "üçte birden yarıya kadar" olan ceza artırımını yetersiz görülerek "yarıdan bir katına kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının, İçişleri Komisyonunca redaksiyona tabi tutularak kabul edilen 2 nci maddesinin birinci fıkrasında bu Kanunda öngörülen suçların faillerinin ve ilgililerinin iletişim araçlarının dinlenebileceği veya tespit edilebileceği düzenlenmektedir. Ancak bu tedbirin uygulanabileceği iletişim araçlarının, suç faillerinin üzerine kayıtlı iletişim araçları mı olacağı, yoksa başkaları adına kayıtlı olan ancak suç faillerinin kullandıkları iletişim araçlarını da mı kapsayacağı hususunda bir açıklık bulunmamaktadır. Suç örgütlerinin lider ve munsupları veya yardım ve yataklık edenler kendi adlarına kayıtlı iletişim araçlarının dinlenebileceğini bildiklerinden kendi adlarına kayıtlı olmayan iletişim araçlarını kullanmaktadırlar. Faillerin kullandıkları tüm iletişim araçlarının dinlenebilmesi ve tespit edilebilmesi amacıyla fıkrada yer alan "kimselerin" kelimesinden sonra "kullandıkları" kelimesi ilave edilmiş ve fıkranın sonuna tespit edilen bilgilerin değiştirilmesini önlemek amacıyla "Tespit edilenler mühürlenerek yetkililerce zapta bağlanır." şeklinde bir cümle ilave edilmiş ve beşinci fıkranın ikinci cümlesinin başına yapılan ilave ile kararın hâkim kararı olacağı hususuna açıklık getirilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesi, İçişleri Komisyonunca kabul edilen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonunca 4 üncü madde olarak kabul edilen Tasarının 5 inci maddesindeki "Devletin güvenliği veya siyasi menfaatleri" ibaresi siyasi menfaatler ibaresinin geniş kapsamlı yorumlanabileceği düşüncesiyle "Devletin ulusal güvenliği" şeklinde değiştirilmiş ve 4 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonunca 5 inci madde olarak kabul edilen Tasarının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına yapılan ilave ile gizli görevlilerin kamu görevlileri olacağı, ikinci fıkraya yapılan ilave ile de gizli görevlinin gerektiğinde örgüt içine de sızabileceği hususlarına açıklık getirilmiş, dördüncü fıkrasına gizli görevlinin görevini yerine getirirken suç işleyemeyeceğine ilişkin bir cümle ilave edilmiş ve 5 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının, İçişleri Komisyonunca kabul edilen 6 nci maddesinin üçüncü fıkrasının başında yer alan "şüpheli" kelimesi hukukun genel ilkeleri dikkate alınarak çıkarılmış, mal varlığının meşru kaynağını ispat mükellefiyeti şüpheliden alınmak suretiyle fıkra yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 7 nci maddesinin ikinci fıkrası, fıkraya açıklık getirmek amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 8 inci ve 9 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının, İçişleri Komisyonunca bir fıkra ilavesiyle kabul edilen 10 ucu maddesinin üçüncü fıkrasındaki 1/2 oranındaki ceza artırımını "yarıdan bir katına kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi, İçişleri Komisyonunun kabul ettiği şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 12 nci ve 13 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Örgütlü suçlarla mücadelede, ceza ile birlikte pişmanlık gösterenleri gerektiğinde ödüllendirmek en etkili araçtır. Bu düşünceden hareketle Tasarının pişmanlık başlıklı 14 üncü maddesi piş-

manlık halinin gerçekleştiği dönemler itibariyle beş ayrı bent halinde açık bir şekilde belirlenerek yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 15, 16, 17, 18 ve 19 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Emin Karaa
Kütahya
(Toplantıya katılmadı)
Sözcü
Mehmet Nacar
Kilis
Üye
Adnan Fatih Özdemir
Adana

Üye
Ramazan Toprak
Aksaray
(Muhalifim)
Üye
Ali Arabacı
Bursa

Üye
Beyhan Aslan
Denizli
Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir

Üye
İsmail Aydınlı
İstanbul

Üye
Nazire Karakuş
İstanbul
Üye
Sevgi Esen
Kayseri
Üye
İsmail Çevik
Nevşehir

Başkanvekili
Turhan Tayan
Bursa
Kâtip
Mustafa İlinen
Edirne
Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman
(Muhalifim. Gerekeçli muhalifet
şerhleri yazılı olarak bildirilecektir)
Üye
Aydın Gökmen
Balıkesir

Üye
Yasın Haniboğlu
Çorum
(Kanunun tümüne muhalifim,
şerhim eklidir.)

Üye
Mustafa Kemal Aykurt
Denizli
Üye

Süleyman Turan Çirkin
Hatay
(Toplantıya katılmadı)

Üye
A. Nazlı Ilıcak
İstanbul
(Muhalifim. Şerhim eklidir)

Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş
Üye

Cemal Özbilen
Kırklareli
Üye
Yekta Açıkgöz
Samsun

Üye
Yaşar Topçu
Sinop

Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa
(Muhalefîm, muhalefet şerhini
yazılı sunacağım)

Üye
Kamer Genç
Tunceli

(1 inci maddeye muhalifim)

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzda incelenmiş olan "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun" tasarılarının 11 inci maddesinde yetkili mahkemenin Devlet Güvenlik Mahkemesi olduğu ibaresinin çıkarılarak, bunun yerine "Yetkili Mahkeme Ağır Ceza Mahkemesidir" ibaresinin konulmasını teklif etmemize rağmen komisyon kabul görmemiştir. Bu konudaki muhalefet gerekçemiz aşağıya çıkarılmıştır.

Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman

GEREKÇELİ MUHALEFET ŞERHİ

Anayasanın 143 üncü maddesinde Devlet Güvenlik Mahkemelerinde hangi suçlara bakılacağı belirtilmiştir. Buna göre Devlet Güvenlik Mahkemeleri Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmak durumundadır.

Tasarı kapsamına giren suçların bu nitelikleri taşımadıkları aşıkardır. Dolayısıyla madde anayasaya aykırı olduğu gibi DGM'lerin kararlarının birçok yönden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince kabul görmemesi, Türkiye'nin itibarını daha da zedeleyecektir. Kaldı ki yasa tasarısı hakkında Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü'nün 20.9.1995 tarihli resmi görtüşünde, görtüşümlüzle tamamen uyuşmaktadır.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Konu : Muhalefet Şerhim Hk.

Toplumları bireyler oluşturur.

İnsan topluluklarının bireyi ise insanlardır.

Devlet, insanların bir arada yaşama gereğinin kaçınılmaz neticesidir.

"Devlet" denilen organizasyon, hem bireyler, hem örgütler, hem de bunlarla bizâtihi devletin kendisi arasında zuhuru muhtemel ihtilafların çözümünü teminden sorumlu bir organizasyondur.

Bunun için, herkesten çok ve her şeyden önce "devlet" denilen oluşum, "Hukuk Devleti" niteliğini kazanmış olmalıdır.

Hukuk devletinde, toplumsal huzurun sağlanabilmesinin belki de en önemli şartı "tedbir" dir. Bir başka ifadeyle suçun işlenmesini önlemek.

Elbette, ferdin ve kamunun hukukunu koruma sorumluluğunu yüklenmiş olan devlet, mitleyyideler de getirir ve adalet ölçütleri içerisinde uygular.

Modern devletlerde matlup olan suçun işlenmesinin önlenmesidir.

Suç işlenmesi halinde elbette yaptırımların uygulanması kaçınılmaz hale gelir.

Bu noktada da devletle-fert, fertle-devlet, fertle-fert ilişkisi söz konusu olur.

Bütün bu ilişkilerin, hukuk düzeni içerisinde yürütülmesi tabiidir.

Bu noktada da hukuk ve hukukun adil uygulaması gündeme gelir.

Hukuk devletinin cari olduğu demokratik ülkelerde, yasa yapma görevi egemenlik adına yasa-
ma organıdır.

Demokratik Hukuk devletlerinde merkez insandır ve onun saadeti esastır.

"İnsan haklarından" ya da "güvenlikten" söz edildiği zaman ilk akla gelen "insan hakları ve gü-
venlik" arasındaki ilişkilere dir.

Güvenliğin olmadığı yerde elbette insan haklarının korunmuşluğundan; insan haklarının temi-
nat altına alınmadığı toplumlarda da güvenlikten söz edilemez.

Bu iki hususu birlikte gözönünde bulundurmazdıysa hiçbir devlet halkıyla barışık olamaz.

Prof. Dr. Arslan Gündüz'ün ifade ettiği gibi: "Halkı ile barışık olmayan devletlerin güvenlik
endişeleri, onların demokrasi yolunda ilerlemelerini önler. Demokrasiyi tıkama ise, endişeleri artır-
acak faaliyetlerin de artmasına yol açar. Bu bir ikilemdir. Çözümü temelden başlayarak yanlışları
düzeltmek olabilir. Bu durumda insan hakları ayrılmaz saldırıların da panzehiri olabilir." (Hukuk
Devletinde Terör ve Örgütlü Suçla Mücadele Sayfa. 195)

Bu görüşten hareket ederek incelediğim, tartıştığım, değişiklik önerdiğim "Çıkar Amaçlı Suç
Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısı" nı muğlak; masum insanları tedirgin, hatta mağ-
dur edecek nitelikte görmekteyim.

Niyetlerin iyi olması tek başına yeterli olamaz, düzenlemelerin de kusursuz, hiç olmazsa en az
kusurlu olması gerekir.

Bütün bunlara rağmen elbette suçlarla, özellikle de suç örgütleriyle ciddi mücadele edilmelidir.

Bu tasarıya yönelik itirazlarımızı şu suretle özetlemem mümkündür.

1. Kanun yapma sistematigi terk edilerek, maddi hukukla, usul hukuku birarada düzenlenmiş,
bu yanlışlığa gerekçe olarak da başka yanlışlık (3713 SK) gösterilmiştir. Uygulamada karmaşa
doğuracaktır.

2. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin lağvedileceği hususunda hemen her parti sözbirliği etmiş-
ken, yaygınlaştırmaya yönelik böyle bir düzenlemenin serbest iradeyi aksettirdiği söylenemez.

3. Tetkikinden de anlaşılacağı üzere komisyon metnindeki hükümlerin hemen tamamına yakı-
nı, Anayasayı yakından ilgilendiren düzenlemelerdir.

Mesela:

Anayasa : 6/son, 9, 11, 17, 19, 20, 21, 22, 40 ncı maddelerinde ya kişi hak ve hürriyetleri dü-
zenlenmede ya da himaye edilmektedir.

Bundan dolayı da, tasarı ile Anayasa hükümleri arasında uyumsuzluk vardır.

Kaldı ki mezkûr tasarı 20 nci Dönemde de gündeme gelmiş, tâli komisyon olarak da Anayasa
Komisyonu seçilmiştir. Doğru olan da budur.

Halbuki bu kerre ne hikmetse Anayasa Komisyonuna değil, İçişleri Komisyonuna gönderilmiştir.

Tüzük yapıcının "İhtisas" anlayışına uygun hareket edilmemiştir.

Bu tasarinın mevzuu ve Anayasa Komisyonunun da konuya dönük ihtisası sebebiyle adı geçen
komisyon yerine İçişleri Komisyonuna gönderilmiş olması, bununla da yetinilmeyip kurulan alt ko-
misyonun, hükümet tasarısı yerine ilgilisi bulunmayan İçişleri Komisyonunun "görüş bildirme" sa-
dedinde (Md/23) serdetdiği bilgileri esas almış ve bir metin hazırlanmıştır.

Bu suretle de hem havale makamının "Esas komisyonu tayin"deki, iradesini (Md/23) kaale almamış, hem de "tâli komisyonu" "Esas Komisyon" yerine ikâme etmiştir.

Böyle bir işlem, ayrıca, "polis devleti" endişemizi teyit de etmektedir.

Bu hususta verdiğimiz önergemiz reddedilmiş, tüzük hükmü ve teamüller ihlal edilmiştir.

4. Tasarının omurgasını oluşturan 1 inci maddesi; suç, suçluyu târifte muğlak; masumu korumada yetersizdir.

Başta da ifade ettiğimiz gibi Devlet elbette suçlularla, özellikle de suç örgütleriyle caydırıcı ciddiyette mücadele etmelidir. Ama, bu hiçbir zaman temel haklar pahasına, masumu mağdur etme pahasına, olmamalıdır.

Kanunlar hukuk tekniğine ve hukuk mantığına uygun hazırlanmalıdır.

İhlal etmeme niyetinde olan iyi yurttaşla, uygulama makamında olan tatbikatçı bir lahza maddeyi kavrayabilmeli, başıyla sonu arasında muhtevayı yitirmemelidir.

Hukuk devletinde aslofan yurttaş bilgilendirip suç işlemesini önlemektir. Bir başka ifadeyle "Devlet tuzak kurmaz".

Birinci maddenin birinci fıkrasında suç, suçlu, saik tanımlanmak istenmişse de "araç"la "amaç" birbirine karıştırılmıştır.

Getirilen bu özel düzenlemenin birinci maddesinde yeteri kadar açıklık olmadığı gibi "seçimler" genel deyimi de demokratik hayat için tehlikeler doğurabilecektir. Vaki sorumuz üzerine hükümet temsilcisinin "... evet, buradaki seçimler deyimi genel ve yerel seçimleri de kapsamaktadır..." biçimindeki cevabı, demokrasi açısından endişemizi daha da artırmaktadır.

Bu husustaki önergemiz de reddedilmiştir.

5. Tasarının 2 nci maddesi de hem temel hakların korunması, hem de, yasa korunmuşluğa dayanarak hak ihlal edenlerin cezalandırılmalarına dair net bir düzenleme yoktur.

Bu husustaki önergemiz, "10 uncu maddede benzer düzenleme vardır" gerekçesiyle okunduğu halde, işleminden kaldırılmıştır.

Hafbuki teklifimle, var olduğu ifade olunan düzenleme "tıpkı" değildir.

6. Tasarıyla getirilen "gizli görevli", "dinleme, izleme, gözleme" gibi tabirler çok kaypak, sınırlandırılması zor tabirlerdir.

Örnek gösterilen Batı ülkelerindeki gerek insanî gerek teknolojik alt yapı çok farklı ve çok gelişmiştir. Bu sebeple örnek alınamaz.

Birçok araştırma ve soruşturma vesileleriyle öğrendik ki Devletin geçmişte görevlendirdiği "gizli görevli" bazen Devlete belki çoğu zaman kendi çıkarına iş yapmıştır.

Bu sebeple ağır müeyyide getirilmelidir.

7. Tasarı, "vehimler" üzerine takip, izleme... hatta bir anlamda "genel müsadere"ye imkân getirmektedir.

8. "Kuşku", bir anlamda delilmiş gibi telakki edilerek kuşku duyulan herkes takibe alınabilmekte; kaynağının meşrûiyeti ilgisince ispat edilemeyen her mal ve değer müsadere muamelesine tâbi tutulmakta, "Berâat-ı zîmmet asıldır" temel kuralı yok sayılmaktadır.

Yukarıda arz ve izah ettiğim gerekçelerle "Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısı"nın Komisyondan geçen haline muhalifim.

Söz hakkımı da saklı tutuyorum.

Yasin Hatiboğlu
Çorum

MUHALEFET ŞERHİM

“Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısı”nın, suiistimale açık, muğlak ifadeler taşıdığı kanaatindeyim. Birinci maddenin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi yolundaki önergemiz kabul görmemiştir.

“Cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birisini uygulayarak, yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak;

Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek; ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak; madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek; kendilerine veya başkalarına çıkar sağlamak; seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak için açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle, suç işlemek amacıyla örgüt kuranlara veya örgütlü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere, sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgütte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.”

Cebir, şiddet, tehdit gibi, suçu daha belirgin bir şekilde tarif eden kelimelere yer verilmesi, uygulamadaki aşırılıkları engelleyebilirdi.

Ayrıca, “Cebir, şiddet, tehdit eylemlerinden birisini uygulayarak veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak” ibaresinin, maddenin başına gelmesinin, kanunun amacını ve alanını daha iyi tarif edeceği kanaatini taşımaktadır.

Birinci maddenin son cümlesi ile basına sansür getirilmekte, “suç örgütünün propagandasını yapan yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verileceği” belirtilmektedir.

Üstelik, Alt Komisyon, “verilebilir” kelimesini “verilir” biçiminde değiştirerek, hükmü daha da ağırlaştırmıştır.

Türkiye’deki mevcut uygulamalara da baktığımızda, böyle bir hükmün kolayca istismar edileceği endişesini taşımaktayız. Basına sansür mahiyetini arz eden bu cümlenin madde metninden çıkarılması gerekir.

Kanun tasarısının 2 nci maddesinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, Cumhuriyet Savcısının izniyle dinleme yapılabileceği belirtiliyor. Ancak bu işlemin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şart koşuluyor. Madde gerekçesinde ise, hâkim aksine karar verse dahi, 24 saat içinde elde edilen delillerin geçerli sayılacağı vurgulanıyor. Hâkimi kısmen devreden çıkaran böyle bir uygulama, keyfi dinlemeleri kolaylaştıracaktır. Maddeye “Bu arada elde edilen kayıtlar, hukukî olma niteliğini kaybeder” cümlesi eklenerek, sadece savcının izni ile yapılan işlemlerin, yok farz edilmesi sağlanmalıdır.

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanun Tasarısında, 2 nci maddede, “iletişimin dinlenmesine, kuvvetli belirtilen varlığı halinde karar verilebilir” denilmekte; üçüncü maddede ise, suç işlediklerinden kuşku duyulanların, meskenleri, ikametgâhları vs. gözetlenebilir, izlenebilir cümlesi bulunmakta.

Kanaatimizce, bir yerde “kuşku” diğer yerde “kuvvetli belirti” kelimelerinin kullanılması, bir çelişkidir. “Kuvvetli belirti” ibaresi daha doğru ve belirgin bir tabirdir.

Saygılarımla arz ederim.

Nazlı Ilıcak
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ
ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Adalet Komisyonunda görüştülen, “Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı”nın;

Suçun ana gayesi çıkar elde etmek olduğundan, ekonomik gücün kullanılması suçun gizlenmesini kolaylaştıracağı nazara alındığından, Tasarının 1 inci maddesinin 2 nci fıkrasından sonra gelmek üzere “örgütün veya üyelerinin ele geçirdikleri ekonomik etkinlikleri suçtan doğan değer, ürün veya menfaatleri kullanarak yürütmeye giriştikleri takdirde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır.” hükmünün eklenmesi uygun olacaktır.

Tasarının 1 inci maddesinin son fıkrasında iletişim ve haber alma hürriyetini temelden kısıtlamaya yönelik hükmi kabul edebilmek mümkün değildir.

Tasarının 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasından sonra “İletişimin tespiti ancak sabit disklerle kayıt edilerek yapılır.” hükmü getirilerek bugünkü teknik imkânlarla ses kayıtlarının değiştirilebilmesi imkânı ortadan kaldırmak veya azaltılabilmek için gereklidir. Gerek Alman, gerekse Amerika Birleşik Devletlerindeki tatbikat aynı yöndedir. Bugünkü teknik imkânlarla ses ve görüntü değiştirilebilme imkânları bu tatbikatın yapılmasını gerektirmektedir.

Tasarının 2 nci maddesinin 5 inci fıkrasından sonra “Dinleme veya tespite veya kayıtların incelenmesine gerek olmadığı hususunda hâkim tarafından karar verilmesi halinde, savcı talimatıyla 24 saatlik süre içerisinde yapılan dinleme, tespit ve kayıt incelemesinden elde edilen sonuçlar, hiçbir şekilde delil olarak kullanılamaz” hükmünün eklenmesi ile ferdi Anayasada belirtilen birçok temel hak ve hürriyetlerini askıya alan bu karara ciddiye nedeniyle hâkim kararına bağlanması, hâkimin yeterli kanıt elde edememesi nedeniyle talebin aksine karar vermesi halinde tüm işlemlerin kecnlemeyektün addedilmesi gerekir. Aksi halde bu işlemin suiistimali ihtimali yüksektir.

Tasarının 2 nci maddesinin altıncı fıkrasından sonra “Hâkim kararında, kararın yöneltilmiş olduğu ilgilinin adını ve adresini, tedbirin neleri içerdiğini, kapsamını ve süresini belirtir.” ibaresi eklenerek belirtilen niteliklere havi olmayan kararlar, idarece suiistimal edilerek hakkında tedbir alınan kişinin dışındakilere de yasal olmayan şekilde aynı tedbirleri veya başkaca tedbirleri uygulayabilirler. Alman usul hukuk hükümlerinde de bu konu açıkça derpiş edilmiştir. Aksi tatbikat dinleme ve tespit kararlarının suiistimaline açık hale getirilmektedir.

Tasarının 2 nci maddesinin 7 nci fıkrasından sonra “dinleme ve tespit neticesinde öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalktıktan sonra, kullanılan ajan veya gizli şahitlerin hayatı tehlikeye girmiyorsa, hakkında dinleme ve tespit kararı alana, bu kararın alındığı, sonuçta zaman ortadan kalktığı hususu en kısa sürede ilgili C. Savcısı tarafından yazıyla bildirilir.” fıkrasının eklenmesi gerekmektedir. Böylece hakkında karar alınan vatandaşın temel hak ve özgürlükleri dinleme, tespit ve inceleme ile ciddi şekilde ihlal edilmiştir. Bu davranışla vatandaşın hak ve özgürlüğüne saygı gösterilmiş olmaktadır. Örnek olarak alınan Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 100 ve müteakip maddelerinde de bu konu hüküm altına alınmıştır.

Tasarının 4 üncü maddesinde yer alan “Devletin ulusal güvenliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç” cümlesinin maddeden çıkarılması gerekmektedir. Tasarının ilk şeklinde de bu kısıtlama yokken, temel hak ve hürriyetlerin kaldırılmasını içeren böylesine bir kanunda “Ulusal Güvenlik” “Devlet Güvenliği” “Devletin Siyasî Menfaati” gibi mücerret mefhumlar arasına gizlenerek idarenin delil gizlemesine müncer olacak bu tabirin kaldırılması kuvvetler eşitliği prensibine de aykırıdır.

Tasarının 7 nci maddesinin (a) fıkrası ile tanık veya tanıklar özellikle son soruşturma sırasında gizli tutulup ifadeleri karara esas alınırsa kutsal olan müdafaa hakkının varlığından bahsedilemez. Bu madde ile hukuken evrensel değer yargıları kökten kaldırılmaktadır.

Tasarının 11 inci maddesinde yetkili mahkemenin Devlet Güvenlik Mahkemesi olduğu ibaresinin çıkarılarak, bunun yerine "Yetkili Mahkeme Ağır Ceza Mahkemesidir." ibaresinin konulması gerekmektedir. Anayasanın 143 üncü maddesinde Devlet Güvenlik Mahkemelerinde hangi suçlara bakılacağı belirtilmiştir. Buna göre Devlet Güvenlik Mahkemeleri Devletin Ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü hür demokratik düzen ve nitelikleri Anaysada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmak durumundadır.

Tasarı kapsamına giren suçların bu nitelikleri taşımadıkları aşikârdır. Dolayısıyla madde Anayasaya aykırı olduğu gibi Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kararlarının birçok yönden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince kabul görmemesi, Türkiye'nin itibarını daha da zedeleyecektir. Kaldı ki, Tasarı hakkında Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğünün 20.9.1995 tarihli resmi görüşü de görüşümüzle tamamen uyuşmaktadır.

Tasarının 16 ncı maddesinin "Terörle Mücadele Kanunu kapsamına (8 inci madde hariç) giren suçlarla..." şeklinde değiştirilmesi gerektiğini düşünmekteyim. Bu madde ile zaten çok geniş bir kapsamı belirtilen Kanunun 1 inci maddesi dışında bu şekilde nerdeyse tüm suçlar bu yasa çerçevesine alınmaktadır. Bu durum yasanın var ediliş sebeplerine aykırıdır. Kaldı ki, mesele Terörle Mücadele Yasasının 8 inci maddesi bu kapsam dahiline alındığında, "düşünce suçları" dediğimiz yazarı, entelektüel mafya olarak kabul edilecektir. Düşünce suçu ayıbından kurtulması gereken ülkemize bu kez düşünce suçlarına mafya yasalarını uygulamak ayıbına düşülmemesi gerekmektedir.

Yasa gereği hâkim tarafından da olsa verilecek tedbir kararları vatandaşın tüm temel hak ve hürriyetlerini ihlal etmektedir. Anayasanın temel hak ve hürriyetlere ilişkin maddelerini ortadan kaldıran bu tedbirlerin takibi ve kontrolü mutlak suretle yapılmaktadır. Burada idarenin bu eylemlerini yürütecek olan kısmının siyasi amiri İçişleri Bakanındır. Buraya verilecek geniş bilginin daraltılarak egemenliğin kayıtsız ve şartsız hâkimi olan milleti temsil eden TBMM'ne sunulması en tabii neticedir. Bu nedenle, Tasarının 17 nci maddesinden sonra "Madde 18. - Bu Kanuna göre dinleme-izleme ve takip yapılan şahıslarla ilgili bu görevleri ifa eden makamlar tarafından aylık raporlar halinde İçişleri bakanına bu uygulamaya tâbi tutulan olay ve şahıs adedi, hangi hâkim kararına dayandığı ve olay hakkındaki özet bilgi verilmek zorundadır.

İçişleri Bakanı her yıl 1 Ekim tarihinde açılan TBMM Genel Kuruluna en geç 20 gün içinde bu yasaya göre hakkında tedbir itihaz edilen olay sayısı, kişi sayısı ile kaç olayın mahkemeye intikal ettiği, kaç olayın takipsizlikle sonuçlandığını arzeder.

Bildirim mükellefiyetini yerine getirmeyen veya yanlış bilgi veren kamu personeli hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir." şeklinde bir madde eklenmesinin uygun olacağı görülmüşümdüm.

Yukarıda özetle belirttiğim üzere Tasarının bu hali ile yasallaşması, ülkemizde bunun tabikalarının çok olumsuz olabileceğini, çete ve mafya ile mücadele etmekten ziyade, geniş halk katmanlarını potansiyel suçlu ve takip edilme korkusu altında bırakacağını, asıl amacına hizmet etmeyeceğini düşünüyorum. Bu nedenle Tasarıya muhalifim.

Saygılarımla arz ederim.

Yahya Akınan
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE KANUNU TASARISI

Çıkar amaçlı suç örgütü

MADDE 1. — Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve rühsat işlemlerinde etkinlik ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını sağlamak, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası, örgütte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır. Henüz hiç bir silahlı eyleme girişmiş bulunmаса bile, silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş olduğu takdirde, örgüt silahlı sayılır.

Suç faili, memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, üçte birden yarıya kadar artırılır.

Suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunlar yerine geçen şeylerin ve müsadereci gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete intikaline hükümlenir.

Bu madde hükümleri, nasıl adlandırılırsa adlandırılınsınlar, amaçları yukarıda tanımlanan örgütlerle aynı olan ve yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanan açık veya gizli örgütlere de uygulanır.

Örgüt mensuplarının veya örgüt adına örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde öngörülen cümlenin cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır.

Bu Kanunda öngörülen suçları işleyenleri veya örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini, bu kişi veya örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görsel yayın araçlarıyla yayımlayanlar veya her ne suretle olursa olsun propagandasını yapanlar iki yıldan dört yıla kadar ağır hapse ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir. Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin üç güne kadar durdurulmasına da karar verilebilir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL

ETTİĞİ METİN

ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE KANUNU TASARISI

Çıkar amaçlı suç örgütü

MADDE 1. – Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetimi ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgüte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır. Henüz hiç bir silahlı eyleme teşebbüs edilmiş olsa bile, silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş ise, örgüt silahlı sayılır.

Suç faili, memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, üçte birden yarıya kadar artırılır.

Suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunlar yerine geçen şeylerin ve müsadereyi gereken her türlü eşyanın gelirlerini veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete intikaline hükmolunur.

Bu madde hükümleri, nasıl adlandırılırsa adlandırılırsın, amaçları yukarıda tanımlanan

ADALET KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTLERİYLE MÜCADELE KANUNU TASARISI

Çıkar amaçlı suç örgütü

MADDE 1. – Doğrudan veya dolaylı biçimde bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek, kamu hizmetlerinde, basın ve yayın kuruluşları üzerinde, ihale, imtiyaz ve ruhsat işlemlerinde nüfuz ve denetim elde etmek, ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak, seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor veya tehdit uygulamak veya kişileri kendilerine tâbi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık veya gizli işbirliği yapmak suretiyle yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanarak suç işlemek için örgüt kuranlara veya örgütü yönetenlere veya örgüt adına faaliyette bulunanlara veya bilerek hizmet yüklenenlere sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar; örgüte üye olanlara iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Örgüt silahlı ise, yukarıda yazılı hallerde verilecek ceza üçte birden yarıya kadar artırılır. Henüz hiç bir silahlı eyleme teşebbüs edilmiş olsa bile, silahlar veya patlayıcı maddeler örgütün amaçları doğrultusunda hazırlanmış veya elde bulundurulmuş ise, örgüt silahlı sayılır.

Suç faili, memur veya kamu hizmetiyle görevli kimse ise yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarıdan bir katına kadar artırılır.

Suçun işlenmesine ayrılan veya suçun işlenmesinde kullanılan veya suçtan doğan değer veya ürünlerin veya bunlar yerine geçen şeylerin ve müsadereyi gereken her türlü eşyanın gelirlerinin veya suçtan doğan her türlü yararın Devlete intikaline hükmolunur.

Bu madde hükümleri, nasıl adlandırılırsa adlandırılırsın, amaçları yukarıda tanımlanan ör-

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

İletişimin dinlenmesi veya tespiti

MADDE 2. - Bu kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işlendikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusu altında bulunan kimselerin telefon, faks ve bilgisayar gibi sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri veya diğer nitelikteki bilgileri kablolu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alan veya ileten araçları ile yaptığı tüm iletişime girilerek dinlenebilir veya tespit edilebilir. İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir.

Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, yukarıdaki hüküm uygulanmaz.

Resmi veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tuttukları, iletişimin içeriği dışında kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

Dinlenme veya tespite veya kayıtların incelenmesine hâkim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı da bu hususlarda yetkilidir. Karar olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Stirenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet Savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Dinlenme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir.

İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa tedbir Cumhuriyet Savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulaması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet Savcısının denetimi altında yok edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

örgütle aynı olan ve yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanan açık veya gizli örgütlere de uygulanır.

Örgüt mensuplarınca veya örgüt adına örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde öngörülen cürmün cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır.

Bu Kanunda öngörülen suçları işleyen veya örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini, bu kişi veya örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görsel yayın araçlarıyla yayımlayan veya her ne suretle olursa olsun propandasını yapan hakkında iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verilir.

İletişimin dinlenmesi veya tespiti

MADDE 2. – Bu Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işlendikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusunda bulunan kimselerin telefon, faks ve bilgisayar gibi kablolu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alınan veya iletilen sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri ve diğer nitelikteki bilgileri dinlenebilir veya tespit edilebilir.

İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir.

Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, iletişimin dinlenmesine veya tespitine karar verilemez.

Resmî veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tuttukları, iletişimin içeriği dışında kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gütle aynı olan ve yıldırma veya korkutma veya sindirme gücünü kullanan açık veya gizli örgütlere de uygulanır.

Örgüt mensuplarınca veya örgüt adına örgüt üyesi olmayanlar tarafından birinci fıkrada gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere işlenen suçların ve 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde öngörülen cürmün cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır.

Bu Kanunda öngörülen suçları işleyen veya örgütlerin eylemlerini, amaçlarını, hedeflerini, bu kişi veya örgütlere haksız çıkar sağlamak veya örgütün korkutma, sindirme, yıldırma gücünü artırmak amacıyla yazılı, sesli veya görsel yayın araçlarıyla yayımlayan veya her ne suretle olursa olsun propandasını yapan hakkında iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. Ayrıca yayın organının faaliyetlerinin bir günden üç güne kadar durdurulmasına karar verilir.

İletişimin dinlenmesi veya tespiti

MADDE 2. – Bu Kanunda öngörülen suçları işleme veya bunlara iştirak yahut işlendikten sonra faillere her ne suretle olursa olsun yardım veya aracılık veya yataklık etme kuşkusunda bulunan kimselerin kullandıkları telefon, faks ve bilgisayar gibi kablolu, kablosuz veya diğer elektromanyetik sistemlerle veya tek yönlü sistemlerle alınan veya iletilen sinyalleri, yazıları, resimleri, görüntü veya sesleri ve diğer nitelikteki bilgileri dinlenebilir veya tespit edilebilir. Tespit edilenler mühürlenerek yetkililerce zapta bağlanır.

İletişimin dinlenmesine veya tespitine ilişkin kararlar, ancak kuvvetli belirtilerin varlığı halinde verilebilir.

Başka bir tedbir ile failin belirlenmesi, ele geçirilmesi veya suç delillerinin elde edilmesi mümkün ise, iletişimin dinlenmesine veya tespitine karar verilemez.

Resmî veya özel her türlü iletişim kuruluşlarının tuttukları, iletişimin içeriği dışında

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

Cumhuriyet Savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, telekomünikasyonlarda görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu istem derhal yerine getirilir ve işlemin başla-
dığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır.

Gizli izleme

MADDE 3. — Bu kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların konut, ikâmet-
gâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü etkinlikleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetle-
nebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

Gizli görevli kullanılması

MADDE 4. — Bu kanunun kapsamına giren suçların soruşturulmasında gizli görevli, diğer ted-
birlerin sonuç alınması bakımından yeterli olmadığı, anlaşılması halinde, kullanılabilir.

Gizli görevli gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve suçlarla
ilgili diğer delil, iz, eser ve emareleri toplamakla yükümlüdür.

Gizli görevli, birinci maddede yazılı suçları işlediğinden şüphelenilen bir veya birden çok ki-
şinin gözetlenmesi ile görevlendirildiğinde, bu kişilerin evvelce suç işlemiş olması veya bu Kanun-

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Dinleme veya tespite veya kayıtların incelenmesine hâkim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da bu hususlarda yetkilidir. Karar olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Dinleme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir.

İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörüne suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa, tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulaması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında derhal ve nihayet 10 gün içinde yok edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

Cumhuriyet savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan, dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu istem derhal yerine getirilir ve işlemin başladığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır.

Gizli izleme

MADDE 3. — Bu Kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların mesken, ikametgâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

Kayıt ve verilerin incelenmesi

MADDE 4. — Bu Kanunda öngörülen suçların veya delillerin ortaya çıkarılması için, suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumdaki, Devletin güvenliği

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

kalan kayıtlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

Dinleme veya tespite veya kayıtların incelenmesine hâkim karar verir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da bu hususlarda yetkilidir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan bu gibi işlemlerin 24 saat içinde hâkim kararına bağlanması şarttır. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır.

Dinleme ve tespit kararları en çok üç ay için verilebilir, bu süre en çok iki defa üçer aydan fazla olmamak üzere uzatılabilir.

İletişimin dinlenmesi ve tespiti sırasında bu Kanunda öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalkarsa, tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Bu gibi hallerde tedbir uygulaması sonucu elde edilen veriler, Cumhuriyet savcısının denetimi altında derhal ve nihayet 10 gün içinde yok edilir ve durum bir tutanakla belirlenir.

Cumhuriyet savcısı veya görevlendireceği kolluk mensubu, iletişim kurum ve kuruluşlarında görevli veya böyle bir hizmeti vermeye yetkili olanlardan, dinleme ve kayda alma işlemlerinin yapılmasını ve bu amaçla cihazların kurulmasını istediğinde, bu istem derhal yerine getirilir ve işlemin başladığı ve bitirildiği tarih ve saat bir tutanakla saptanır.

Gizli izleme

MADDE 3. — Bu Kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların mesken, ikametgâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

Kayıt ve verilerin incelenmesi

MADDE 4. — Bu Kanunda öngörülen suçların veya delillerinin ortaya çıkarılması için, suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumdaki, Devletin ulusal gü-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

da öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması veya suç işlemeyi meslek veya alışkanlık haline getirmiş olmaları gereklidir.

Gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz.

Gizli görevlinin kimliği saklı tutulur.

Bu maddenin uygulanması, gizli görevlinin kendisinin ve aile bireylerinin güvenlikleri yönünden benzeri bir göreve atanması için gerekli hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikte belirtilir.

Kayıt ve verilerin incelenmesi

MADDE 5. — Bu Kanunda öngörülen suçların veya delillerinin ortaya çıkarılması için, suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumdaki, Devletin güvenliği veya siyasi menfaatleri bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmi ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir.

Hak ve alacaklara ilişkin tedbirler

MADDE 6. — 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; bu kanunun birinci maddesinde yazılı suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheler bulunan kişiler hakkında açılan soruşturma evresinde, bunların sahibi buldukları her türlü para, kıymetli evrak, tahvil ve benzeri değerlerle mal varlığına el konulmasına, bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

veya siyasi menfaatleri bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmi ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir.

Gizli görevli kullanılması

MADDE 5. – Bu Kanunun kapsamına giren suçların soruşturulmasında, diğer tedbirlerin yeterli olmadığına anlaşılmaması halinde, gizli görevli kullanılabilir.

Gizli görevli gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve suçlarla ilgili diğer delil, iz, eser ve emareleri toplamakla yükümlüdür.

Gizli görevli, birinci maddede yazılı suçları işlediğinden şüphe edilen bir veya birden çok kişinin gözetlenmesi ile görevlendirildiğinde, bu kişilerin evvelce suç işlemiş olması veya bu Kanunda öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması veya suç işlemeyi meslek veya alışkanlık haline getirmiş olmaları gereklidir.

Gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz.

Gizli görevlinin kimliği saklı tutulur.

Bu maddenin uygulanması, gizli görevlinin kendisinin ve aile bireylerinin güvenlikleri yönünden benzeri bir göreve atanması için gerekli hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Hak ve alacaklara ilişkin tedbirler

MADDE 6. – 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; bu Kanunun birinci maddesinde yazılı suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheler bulunan kişilerin bu Kanun kapsamındaki fiillerinden elde ettikleri hususunda kuvvetli şüphe bulunan her

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

venliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmî ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir.

Gizli görevli kullanılması

MADDE 5. – Bu Kanunun kapsamına giren suçların soruşturulmasında, diğer tedbirlerin yeterli olmadığına anlaşılmaması halinde, kamu görevlileri gizli görevli olarak kullanılabilir.

Gizli görevli gerektiğinde örgüt içine de sızarak, gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve suçlarla ilgili diğer delil, iz, eser ve emareleri toplamakla yükümlüdür.

Gizli görevli, birinci maddede yazılı suçları işlediğinden şüphe edilen bir veya birden çok kişinin gözetlenmesi ile görevlendirildiğinde, bu kişilerin evvelce suç işlemiş olması veya bu Kanunda öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması veya suç işlemeyi meslek veya alışkanlık haline getirmiş olmaları gereklidir.

Gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz. Gizli görevli görevini yerine getirirken suç işleyemez.

Gizli görevlinin kimliği saklı tutulur.

Bu maddenin uygulanması, gizli görevlinin kendisinin ve aile bireylerinin güvenlikleri yönünden benzeri bir göreve atanması için gerekli hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Hak ve alacaklara ilişkin tedbirler

MADDE 6. – 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; bu Kanunun birinci maddesinde yazılı suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheler bulunan kişilerin bu Kanun kapsamındaki fiillerinden elde ettikleri hususunda kuvvetli şüphe bulunan her

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ve alacaklar ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen her türlü para ve malların yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Şüpheli, birinci fıkrada belirtilen değerlerin meşru kaynağını ispat ettiğinde el koyma tedbiri-ne karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır.

Sanık mahkum edildiğinde söz konusu değerler Devlete intikal eder.

Tanığın ve görevlilerin korunması

MADDE 7. – Tanığın kimliğinin veya konutunun veya ikâmetgâhının veya işyerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarırsa;

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın kimliği soruşturmanın her aşamasında gizli tutulabilir.

b) Tanığın verdiği bilgilerden hareketle diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiç bir aşamasında açıklanmaz.

Tanığın kimliğinin açıklanmasının zorunlu olduğu hallerde, tanık hakkında 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki hükümlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, muhbirler ve bu Kanunun kapsamına giren suçlara ait istihbaratta veya soruşturulmasında görev alan kolluk amir ve memurları hakkında da uygulanır, kimlik bilgileri ile görevine ve özel hayatına ilişkin bilgiler hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kimlik, görev ve özel hayata ilişkin bilgileri açıklayanlara veya açıklanmasına yardımcı olanlara bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Etiği Metin)

türlü menkul ve gayrimenkullerine soruşturma sırasında el konulmasına; bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak ve alacaklar ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen mal varlığının yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Şüpheli, birinci fıkrada belirtilen mal varlığının meşru kaynağını ispat ettiğinde el koyma tedbirine karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır.

Sanık mahkûm edildiğinde söz konusu mal varlığı Devlete intikal eder.

Tanığın ve görevlilerin korunması

MADDE 7. – Tanığın kimliğinin veya meskeninin veya ikâmetgâhının veya işyerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarırsa;

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın kimliği soruşturmanın her aşamasında gizli tutulabilir.

b) Tanığın verdiği bilgilerden hareketle diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiç bir aşamasında açıklanmaz.

Tanığın kimliğinin açıklanmasının zorunlu olduğu hallerde, tanık hakkında 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki hükümlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, muhbirler ve bu Kanunun kapsamına giren suçlara ait istihbaratta veya soruşturulmasında

(Adalet Komisyonunun Kabul Etiği Metin)

türlü menkul ve gayrimenkullerine soruşturma sırasında el konulmasına; bankalar ve banka dışı mali kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak ve alacaklar ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen mal varlığının yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Birinci fıkrada belirtilen mal varlığının meşruluğu anlaşıldığında el koyma tedbirine karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır.

Sanık mahkûm edildiğinde söz konusu mal varlığı Devlete intikal eder.

Tanığın ve görevlilerin korunması

MADDE 7. – Tanığın kimliğinin veya meskeninin veya ikâmetgâhının veya işyerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarırsa;

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın kimliği soruşturmanın her aşamasında gizli tutulabilir.

b) Tanığın verdiği bilgilerden hareketle diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiç bir aşamasında açıklanmaz.

Tanığın dinlenmek suretiyle kimliğinin açıklanması gerektiğinde, tanık hakkında 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki hükümlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, muhbirler ve bu Kanunun kapsamına giren suçlara ait istihbaratta veya soruşturulmasında

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İşlemlerin uygulanması

MADDE 8. — 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında ve uygulanmasında 2 nci maddedeki usul ve esaslara uyulur.

Yurtdışına çıkma yasağı

MADDE 9. — Bu Kanunun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hâkim, son soruşturma safhasında ise mahkemece karar verilebilir. Ancak, gecikmesinde sakınca varsa Cumhuriyet Savcısı da şüphelilerin yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına karar verebilir. Bu karar derhal ve nihayet 24 saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını 24 saat içinde açıklar; aksi halde Cumhuriyet Savcısının kararı kendiliğinden yürürlükten kalkar.

Gizliliğin ihlali

MADDE 10. — Bu kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlal edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükümlenir.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin altıncı fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne suretle olursa olsun kullananlar hakkında da aynı cezaya hükümlenir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

görev alan kolluk amir ve memurları hakkında da uygulanır, kimlik bilgileri ile görevine ve özel hayatına ilişkin bilgiler hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kimlik görev ve özel hayata ilişkin bilgileri açıklayanlara veya açıklanmasına yardımcı olanlara bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

İşlemlerin uygulanması

MADDE 8. — 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında ve uygulanmasında 2 nci maddedeki usul ve esaslara uyulur.

Yurtdışına çıkma yasağı

MADDE 9. — Bu Kanunun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hâkim, son soruşturma safhasında ise mahkemece karar verilebilir. Ancak, gecikmesinde sakınca varsa Cumhuriyet Savcısı da şüphelilerin yurtdışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına karar verebilir. Bu karar derhal ve nihayet 24 saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını 24 saat içinde açıklar; aksi halde Cumhuriyet Savcısının kararı kendiliğinden yürürlükten kalır.

Gizliliğin ihlali, yetkililerin sorumluluğu ve cezalandırılması

MADDE 10. — Bu Kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlâl edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne suretle olursa olsun kullananlar hakkında da aynı cezaya hükmolunur.

Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yetkililerin suistimal edilerek başka kanun hükümleri ihlâl edilirse, o kanunlarda yazılı cezalar 1/2 oranında artırılır ve bu Kanunun 12 nci maddesi hükümleri uygulanır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

görev alan kolluk amir ve memurları hakkında da uygulanır, kimlik bilgileri ile görevine ve özel hayatına ilişkin bilgiler hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kimlik, görev ve özel hayata ilişkin bilgileri açıklayanlara veya açıklanmasına yardımcı olanlara bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

İşlemlerin uygulanması

MADDE 8. — 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında ve uygulanmasında 2 nci maddedeki usul ve esaslara uyulur.

Yurtdışına çıkma yasağı

MADDE 9. — Bu Kanunun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hâkim, son soruşturma safhasında ise mahkemece karar verilebilir. Ancak, gecikmesinde sakınca varsa Cumhuriyet savcısı da şüphelilerin yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına karar verebilir. Bu karar derhal ve nihayet 24 saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını 24 saat içinde açıklar; aksi halde Cumhuriyet savcısının kararı kendiliğinden yürürlükten kalır.

Gizliliğin ihlali, yetkililerin sorumluluğu ve cezalandırılması

MADDE 10. — Bu Kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlâl edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne suretle olursa olsun kullananlar hakkında da aynı cezaya hükmolunur.

Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yetkililerin suistimal edilerek başka kanun hükümleri ihlâl edilirse, o kanunlarda yazılı cezalar yarıdan bir katına kadar artırılır ve bu Kanunun 12 nci maddesi hükümleri uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yargılama usulü

MADDE 11. – Bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama görevi yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesince yerine getirilir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa, bu görev 1 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesine aittir.

Bu Kanunda geçen hâkim tedbirinden maksat, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet Savcısından maksat ise, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

Bu Kanunda öngörülen suçların yargılanmasına, bu kanun hükümleri ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulferi Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Tedbire dönüştürme ve erteleme yasası

MADDE 12. – Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalara 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 ve 6 ncı maddeleri uygulanmaz.

Tutukluların muhafazası, cezaların infazı ve şartla salıverme

MADDE 13. – Bu Kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar ile mahkûm olanlar hakkında 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Pişmanlık

MADDE 14. – 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar hariç, bu Kanunun öngördüğü suçlarda, cürümlerin icrasına başlanmadan ve hazırlık soruşturmasına geçilmeden önce örgüt ve fiilleri ve mensupları hakkında bilgi vererek örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz. Suçların icrasından sonra soruşturmaya başlanmadan önce veya hazırlık soruşturması sırasında yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımcı bulunanların cezaları sekizde bire kadar; sanık son tahkikat sırasında yardımcı bulunmuş ise dörtte bire kadar indirilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yargılama usulü

MADDE 11. - Bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama görevi yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesince yerine getirilir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa, bu görev 1 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesine aittir.

Bu Kanunda geçen hâkim, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet Savcısı ise yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

Bu Kanunda öngörülen suçların yargılanmasında, bu Kanun hükümleri ve 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Tedbire dönüştürme ve erteleme yasağı

MADDE 12. - Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalara 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 ve 6 ncı maddeleri uygulanmaz.

Tutukluların muhafazası, cezaların infazı ve şartla salıverme

MADDE 13. - Bu Kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar ile mahkûm olanlar hakkında Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Pişmanlık

MADDE 14. - Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar hariç, bu Kanunun öngördüğü suçlarda, cürümlerin icrasına başlamadan ve hazırlık soruşturmasına geçilmeden önce örgüt ve fiilleri ve mensupları hakkında bilgi vererek örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz. Suçların icrasından sonra soruşturmaya başlamadan önce veya hazırlık soruşturması sırasında yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları sekizde bire kadar; sanık son tahkikat sırasında yardımda bulunmuş ise dörtte bire kadar indirilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yargılama usulü

MADDE 11. - Bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama görevi yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesince yerine getirilir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa, bu görev 1 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesine aittir.

Bu Kanunda geçen hâkim, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet savcısı ise yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

Bu Kanunda öngörülen suçların yargılanmasında, bu kanun hükümleri ve 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Tedbire dönüştürme ve erteleme yasağı

MADDE 12. - Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalara 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 ve 6 ncı maddeleri uygulanmaz.

Tutukluların muhafazası, cezaların infazı ve şartla salıverme

MADDE 13. - Bu Kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar ile mahkûm olanlar hakkında Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Pişmanlık

MADDE 14. - Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar hariç; bu Kanunun öngördüğü suçlarda,

a) Ferden örgütle ilgili bir suç işlememiş olup da, örgüt tarafından herhangi bir suç işlenmeden önce,

b) Hazırlık soruşturmasına başlandıktan sonra, ferden örgütle ilgili bir suç işlememiş olanlardan örgüt ve fiilleri ve mensupları hakkında bilgi vererek,

Örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz.

c) Suçların icrasından sonra soruşturmaya başlamadan önce yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususun-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Örgütlere yardım

MADDE 15. — Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümleri, bu Kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır.

Araştırma ve tedbire ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer haller

MADDE 16. — Bu Kanunun 2 ilâ 10 uncu maddeleri, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanun ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddelerinde yer alan suçlar teşekkül halinde işlendiğinde de uygulanır.

Saklı hükümler

MADDE 17. — Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

da yardımında bulunanların cezaları sekizde bire kadar,

Suçların ıcrasından sonra hazırlık soruşturması sırasında yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımında bulunanların cezaları altıda bire kadar,

İndirilir.

d) Son tahkikat sırasında başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımında bulunanların cezaları dörtte bire kadar indirilir.

e) Örgütün yöneticileri hariç olmak kaydıyla, hüküm kesinleştikten sonra başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımında bulunanların cezaları yarıya kadar indirilir.

Örgütlere yardım

MADDE 15. — Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümleri, bu Kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır.

Araştırma ve tedbire ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer haller

MADDE 16. — Bu Kanunun 2 ila 10 uncu maddeleri, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla, 21.7.1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 10.7.1953 tarih ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun ve Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddelerinde yer alan suçlar teşekkül halinde işlendiğinde de uygulanır.

Saklı hükümler

MADDE 17. — Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır.

Örgütlere yardım

MADDE 15. — Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümleri, bu Kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır.

Araştırma ve tedbire ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer haller

MADDE 16. — Bu Kanunun 2 ila 10 uncu maddeleri, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla, 21.7.1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 10.7.1953 tarih ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun ve Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddelerinde yer alan suçlar teşekkül halinde işlendiğinde de uygulanır.

Saklı hükümler

MADDE 17. — Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 18. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 19. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Bülent Ecevit</i> Başbakan		
Dev. Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>H. Uluğbay</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	Devlet Bakanı <i>S. Somuncuoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>M. A. İrtemçelik</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. A. Çay</i>	Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>
Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmakoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantan</i>	Dışişleri Bakanı <i>İ. Cem</i>
Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı V. <i>H. Gemici</i>	Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>K. Aydın</i>
Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>	Tarım ve Köy İşleri Bakanı <i>Prof. Dr. H. Y. Gökaltp</i>
Çal. ve Sos. Güv. Bakanı <i>Y. Okuyan</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>A. K. Tanrıku</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>M. C. Ersümer</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı <i>E. Mumcu</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 18. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 18. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

